

DE MILITAIRE SPECTATOR

MAANDBLAD VOOR DE WEERMACHT VAN NEDERLAND EN INDIË

waarin opgenomen :

het Artilleristisch Tijdschrift, het Cavaleristisch Tijdschrift en het
Militair Technisch Tijdschrift.

Directeur-Redacteur: J. MOORMAN, Reserve-Luitenant-Kolonel der Infanterie.

Redacteuren:

D. A. VAN HILTEN, Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf.

J. H. COUZY, Kapitein van den Generalen Staf.

M. R. H. CALMEIJER, Kapitein der Grenadiers.

P. W. PIETERS, Majoor der huzaren.

A. ETERMAN, Kapitein der artillerie.

Redactie en Administratie: Zwarteweg 1, Den Haag — Tel. 117783 en 117784
Abonnement f 2.50 per kwartaal. Indië en Buitenland f 12.50 per jaar. Losse Nummers f 1.—
Postrekening 44715 ten name van Moorman's Periodieke Pers N.V.

109e JAAR No. 7

NADRUK VERBODEN

JULI 1940

INHOUD

	Blz.
Nederlands verdediging tegen den Duitschen aanval 10—14 Mei 1940	292
Het 1e Depot Infanterie bij de verdediging van Den Haag, Wassenaar en Ypen- burg, door J. MOORMAN	293
De operaties in West-Europa van 10—26 Mei 1940	305
De Infanterie Compagnie te velde, door D. A. VAN HILTEN	313
Nieuwe Uitgaven	316
De Luchtoorlog: enkele feiten en commentaren, door JOHN SIDNEY ZODIJ	317
Uit de Vakpers	319

MOORMAN'S PERIODIEKE PERS N.V. - 's-GRAVENHAGE - 1940

DE MILITAIRE SPECTATOR
MAANDELIJK VOOR DE WERKNEMERS VAN NEDERLAND EN VRIJ

NEDERLANDS VERDEDIGING TEGEN DEN DUITSCHEN AANVAL

10—14 MEI 1940

Twee maanden is het reeds geleden, dat wij onze worsteling inzetten tegen den aanval van den overmachtigen, met de modernste middelen uitgerusten en door een ontembaren aanvalsdrijf bezielenden nabuur, — die tot op het oogenblik van den overval niet onze vijand was — en nog wordt heel ons denken en voelen beheerscht door dat eene, den slechts Vijfdaagschen Oorlog.

Hoe is alles in zoo korten tijd geschied, hoe en waar hebben onze troepen gestreden, hoe hebben de resultaten van het eene onderdeel die van het andere beïnvloed?

De krijgsgeschiedenis, die aan de hand van de dagboeken der hoogere commandanten en de gevechtsberichten van de lagere geschreven zal worden door een commissie onder leiding van den luitenant-kolonel Wilson, zal te eeniger tijd de geschiedenis van dezen krijg voor ons nageslacht vastleggen en naar wij meenen te mogen verwachten ons volk een getrouw verslag geven van al wat gebeurd is, zonder aanzien des persoons.

In afwachting daarvan wil de aloude Militaire Spectator, waarin meer dan een eeuw onze militaire voorgeslachten hun ervaringen geboekstaafd hebben, betreffende den oorlog met België in 1830, de mobilisatie in 1870 en die van 1914—1918, thans episoden uit de krijgsbedrijven van 10-14 Mei 1940 publiceeren.

Wij doen daartoe een beroep op de medewerking van allen, die episoden of voorvallen kunnen beschrijven, welke thans reeds voor publicatie in aanmerking komen.

Wij openen hierbij de reeks met een episode uit den strijd tegen valschermjagers en luchtinfanterie en een overzicht van de taak, die het Ie Depot Infanterie vervuld heeft. Geenszins omdat wij die van zoo groote beteekenis achten — al was Den Haag als zetel der regeering een belangrijk doel voor den vijand — doch eenvoudig omdat deze artikelen het eerst tot onze beschikking zijn.

Voor deze artikelen en schetsen geldt het richtsnoer voor den geschiedschrijver: waarheid en goede trouw. Daarbij is steeds te bedenken, dat ieder slechts datgene weet, dat hij zelf meegemaakt heeft en soms niet kan weten, in hoeverre ook anderen daaraan meegewerkt hebben.

Voorts moet in een bezet land de noodige zorgvuldigheid betracht worden om de waarheid te kleeden in een vorm, die de bezettende mogendheid en haar leger niet schaden of kwetsen kan. Dit stellen wij op den voorgrond voor allen, naar wij hopen velen, die hun ervaringen in den Spectator beschrijven willen.

DE REDACTIE.

HET 1e DEPOT INFANTERIE BIJ DE VERDEDIGING VAN DEN HAAG WASSENAAR EN YPENBURG

DOOR J. MOORMAN.

res. Luitenant-kolonel, gewezen C.-I Depot Infanterie.

1. ORGANISATIE EN TAAK DER DEPOTS

De Depots hadden als eerste *taak*: dienstplichtigen opleiden tot geoefend soldaat en de besten van hen tot korporaal en sergeant, benevens de opleiding van specialisten, ook personeel voor het pag. Daarnaast waren zij het doorgangshuis voor personeel van het veldleger, enz., dat tijdelijk ongeschikt was voor den dienst te velde.

De voor het overgrootste deel uit recruten bestaande Depot-troepen waren dus nog geen vechttroepen. De bedoeling was de Depots bij een aanval aan één zijde van ons land over te brengen naar onbedreigde provinciën en zulke verplaatsingen hebben ook inderdaad plaats gehad toen de aanval uit het Oosten ingezet werd.

In verband met de tot uiting gekomen meening, dat de verdediging van ons land uitsluitend naar het Oosten gericht was, is het reeds dadelijk van belang vast te leggen, dat de mogelijkheid van een aanval uit het Westen wel degelijk mede in overweging geweest is en dat voor dat geval verplaatsing van het te 's-Gravenhage gelegerde 1e Depot Infanterie naar een der Oostelijke provinciën, n.l. Gelderland, bevolen was.

De organisatie der Depottroepen was anders dan in 1914. Toen corresponderden de elf Depots met de elf Infanterie-Brigades. Nu waren de drie Depot-Bataljons (D.Bs.) per divisie vereenigd tot een Infanterie-Depot, met een eigen commandant. De acht Infanterie-Depots stonden onder rechtstreeksch bevel van den I. d. I., van wien alle bevelen en richtlijnen voor de opleiding, de legering enz. uitgingen.

In de eerste dagen van de voormobilisatie gaf de organisatie der Depots aanleiding tot eenige wrijving tusschen Depot C. en D.B.Cn., die pretendeerden „zelfstandig” te zijn. Het bevel van den Dep.C. „de bevelsverhouding bij het Depot is gelijk aan die bij een regiment Infanterie” maakte daaraan terstond een einde en de I. d. I. gaf den volgenden dag een gelijkkluidend bevel uit voor alle Depots, waardoor de verhouding tusschen Depot C. en D.B.Cn. vastgesteld was.

De Depotstaf bestond uit een kolonel of luitenant-kolonel C. (aanvankelijk ook wel een majoor), een kapitein- of luitenant-adjutant, een luitenant voor speciale diensten, een gasofficier, een A.O.O.A. en eenige schrijvers.

Elk bataljon bestond uit een staf en zeven compagnieën, waarvan vier tirailleur-compn., twee specialisten-compn. en een subsistentencomp. Het

D.B. Grenadiers had nog een tweede subsistentencomp., waarbij administratief ingedeeld waren officieren en minderen, die elders dienst deden, als bij het D. v. D., staven, bureaux, enz. Bovendien was bij dat D.B. de 1e comp. van het bataljon Pag. geformeerd, mede uit recruten bestaande, welke comp. in voorkomend geval ter beschikking van C.-I Div. zou worden gesteld, hetgeen bij het uitbreken van den oorlog geschied is. Totaal alzo 23 depotcompagnieën en een Comp. pag.

Zooals overste VELDMEYER, hoofd van de afdeling Oefening en Opleiding (niet te verwarren met „O. en O.“!) bij de Inspectie in een tijdschriftartikel deed opmerken, omvatte een Depot Infanterie aanmerkelijk meer troepen dan een Divisie in vreedstijd.

Het personeel bij 1e Depot Inf. bestond uit;

a. officieren: reserve-officieren, behoudens een beroepsmajoor, vier beroepsluitenants en een beroepskapitein der Mil. Adm.

Het aantal officieren bedroeg gemiddeld 125.

b. onderofficieren: voor het overgrootste deel reserve- en dpl. personeel en voorts eenige zeer waardevolle A.O.O.n en S.M.'s, benevens enkele capitulanten;

c. diensplichtigen (bij het uitbreken van den oorlog): de lichte gewoone dpln. 1940 II, opgekomen op 5 Febr. 1940, dus drie maanden in dienst en nog onvoldoende geoefend, leeftijd gemiddeld 19 jaren, en de lichte buitengewoone dpln. 1938 en 1939, opgekomen op 1 April 1940, dus slechts zes weken in dienst en zeer weinig geoefend, leeftijd gemiddeld 21 jaren.

Bij beide ploegen waren kaderklassen ingedeeld. De bewapening was normaal met geweer, karabijn, lt. mitr. of pistool. Het aantal zw. mitr. bedroeg bij D.B.Gr., D.B.J. en 4e D.B. 4, 3 en 4, echter zonder afstandmeters of toestellen sectie-C. Een D.B. had één mortier, pag. ontbrak. De officieren hadden geen kijker, wat bij de krijgsv verrichtingen een groot bezwaar was voor de waarneming van parachutisten, en geen kompas.

Van 1 Depot Inf. waren de staf, de staven der D.B.s Gr. en J. en zes compn. van die bataljons gelegerd in het barakkenkamp Waalsdorp en de staf 4e D.B., zoomede 16 comp. in scholen verspreid over Den Haag, tot 8 km van het kamp, wat tijdens de krijgsv verrichtingen de bevelvoering uitermate verzwaarde. Maar — een Depot was nu eenmaal niet bestemd om te vechten en dus was bij de legering niet met tactische eischen rekening gehouden.

Had men niet kunnen voorzien, dat de Depots ook in den strijd betrokken konden worden? Ja, want de overval op Polen en nog meer die op Noorwegen hadden bewezen, dat de moderne oorlog niet als de vroegere aan de grens begint, doch door de luchtmacht en de valschermtroepen direct over het geheele land ingezet wordt, waarbij de vijand alle militaire doelen overvalt, zonder te vragen of daar wellicht slechts uit recruten bestaande Depots gelegerd zijn. Toen 1 Depot Inf. reeds vóór den oorlog met bewakingsdiensten belast werd, heb ik voorgesteld per D.B. één comp. wat personeel en materieel betreft geheel geschikt te maken. Dat is niet geschied, maar niettemin hebben onderscheidene van onze recrutencompagnieën dapper gestreden — en vele verliezen aan gesneuvelden en gewonden bekomen.

De opleiding van de recruten geschiedde geheel overeenkomstig de „Wenken voor de opleiding”, aangevuld door „Richtlijnen” vanwege den I. d. I.

Hoe is de opleiding, in hoofdzaak door daarvoor niet bestemde en nog minder opgeleide reserve-officieren gegaan? Naar het door den I. d. I., Generaal-Majoor HACKSTROH herhaaldelijk uitgesproken oordeel, over het algemeen zeer gunstig.

Dat is, naast den ijver en de toewijding van officieren en kader, in de eerste plaats te danken aan de „Wenken” met hun methodisch opgestelde lessen, ingedeeld per oefenweek. Welk een verschil met het vroegere „systeem”, waarbij elke Comp. C. de opleiding naar eigen inzicht en ook wel eens zonder inzicht inrichtte. Er is in vreedstijd wel gemopperd tegen het binden van de opleiders en de opleiding aan de systematische methodiek van de „Wenken”, waardoor de zelfstandigheid — al weer die „zelfstandigheid” — der met de opleiding belaste commandanten ingeperkt en, naar het heette, hun persoonlijkheid beknot werd.

Deze mobilisatie heeft echter de uitnemendheid bewezen van dit systeem — waarvan wij den vader onvermeld moeten laten, omdat bij reglementen en voorschriften de ontwerpers anoniem blijven.

Reserve-kapiteins, op cursussen volgepropt met tactiek, doch slechts eenmaal per drie jaren troependienst verrichtende buiten het tijdperk der eerste oefening — een funeste bezuiniging vergeleken met den ouden toestand, toen iedere reserve-officier om het andere jaar zes weken bij den troep diende — deze reserve-kapiteins konden aan de hand van de „Wenken” onvoorbereid de opleiding van hun recruten ter hand nemen. Mochten zij en het dpl.-kader zich aanvankelijk wellicht al te zeer aan de oefenprogramma's der lessen in de „Wenken” vasthouden, allengs kwam de ervaring en daarmee de mogelijkheid om, zooals in de „Wenken” trouwens uitdrukkelijk vastgelegd is, „de persoonlijkheid van den onderwijzer in hooge mate te doen bijdragen om het onderwijs vruchtbaar te doen zijn.”

De opleiding volgens de Wenken eischte zeer veel van officieren en kader en liet geen ruimte voor koffie-zettende officieren en „fauteuil-luitenants”, maar de resultaten waren goed en de voldoening daarover en de hartelijke kameraadschap deden de stemming bij alle inspanning opgewekt blijven.

De duur van het eerste oefeningstijdperk bleef als in vreedstijd gehandhaafd op vijf maanden. Naar mijn meening was het noodig en mogelijk geweest door comprimeering van de leerstof en beperking tot het minimum voor den soldaat te velde, de opleiding in oorlogstijd te beperken tot drie maanden. Een daartoe strekkend uitgewerkt voorstel vond echter geen instemming.

2. 1 DEPOT INFANTERIE BELAST MET BEWAKINGSDIENSTEN.

Met het oog op de mogelijkheid, dat het voornemen om de Depots bij het onverwacht uitbreken van vijandelijkheden buiten den strijd te houden en daartoe naar onbedreigde deelen van het land te verplaatsen, niet tot uitvoering zou kunnen komen en voorts op de waarschijnlijkheid, dat het Ie Depot wegens zijn ligging in Den Haag, residentie van H.M. de Koningin en zetel der regeering, tactische opdrachten zou krijgen, deed ik in zooverre van de oefenprogramma's der Wenken afwijken, dat de recruten spoedigst de noodige vaardigheid zouden bereiken in het schieten en het bajonetvechten.

Reeds in Maart kwam de eerste opdracht, n.l. om, zoodra het D. v. D. het departementsgebouw aan het Plein zou verlaten en over vele gebouwen verdeeld zou worden, deze te bewaken. Daarvoor bleken noodig 15 sectiën, totaal 540 man plus kader.

Op 9 April kwam de opdracht om in overleg met den Hoofdcommissaris van Politie maatregelen te nemen tot beveiliging van de binnenstad en voorts de politie te versterken voor de bewaking van regeeringsgebouwen, de woningen der ministers, generaals, legatiegebouwen, enz.

De samenwerking met den H. C. v. P., den heer VAN DER MEY, is steeds vlot, aangenaam en doeltreffend geweest.

Op 9 April werden de troepen van het Depot geconsigneerd en vier piketten onder commando van een officier ingesteld, elk sterk twee geweergroepen en twee mitr.groepen, waarvan twee in het kamp Waalsdorp, één in de school Kortbosch en één in de school Hoefkade 99. Voor het vervoer van de piketten naar bedreigde plaatsen waren de menage-auto's beschikbaar.

Op 12 April moest, in overleg met den Garn.C. en den Hoofdcommissaris tot verdere maatregelen worden overgegaan, waartoe twee, door het Ie Depot te organiseren en te verzorgen diensten ingesteld werden:

A. Afsluiting Binnenstad.

B. Militaire Bijstand aan de gemeentepolitie.

ad A. De grens om de binnenstad werd getrokken langs de volgende straten: Jan Hendrikstraat — Torenstraat — Noordwal — Prinsessewal — Hoogewal — Mauritskade — Doctor Kuypersstraat — Koninginnegracht — Prinsessegracht — Heerengracht — Fluweelen Burgwal — Nieuwe Markt — Kalvermarkt — Groote Marktstraat — Groote Markt — Jan Hendrikstraat.

De afsluiting geschiedde door 28 detachementen op de kruispunten van naar de binnenstad voerende straten en de genoemde grensstraten.

Lt. mitr. werden geplaatst bij de detachementen 5, 7, 14, 22, 25 en 26; zw. mitr. bij 15, 20 en 27.

Taak der detachementen: het afsluiten van de naar de binnenstad voerende straten en het voorkomen, in het bijzonder door mitr.vuur, van overgang met schuiten over de grachten.

Voor deze Afsluiting Binnenstad waren noodig 289 tir. en 66 mitraillisten, totaal 355 man, plus officieren en kader, zoomede een tweede en indien mogelijk een derde ploeg voor aflossing.

De detachementen rukten uit op mijn bevel „Binnenstad afsluiten, rust-toestand,” waarna op het tweede bevel „Alarmtoestand” de afsluiting effectief werd.

Het bezetten van de posten werd eenige malen beoefend in late avonduren.

ad B. De militaire bijstand werd verleend door plaatsing van detachementen onder een officier of o.o. op alle politiebureaux, vanwaar posten uitgezet werden bij regeerings- en legatiegebouwen, P.T.T., Electriche centrale, enz. enz.

Daar desterkte van het Depot, n.l. 1015 man lichting 1940 II, toen elf weken in dienst, 1350 man btg. dpln. 1938 en 1939, drie weken in dienst en dus nog niet bruikbaar en 254 man kaderopleidingen, bruikbare sterk e 1335 man, niet voldoende was voor al deze diensten, werd versterking verkregen van militaire politie.

Voorts had de Garn.C., tevens C.-Depot Cav., nog in reserve twee eskadrons huzaren-motorrijders, waarmee ook voorzien moest worden in de bewaking van het vliegveld Valkenburg. In verband met de groote uitgestrektheid van het o.a. tegen parachutisten te bewaken terrein, had deze autoriteit voorts verband opgenomen met den Centralen Luchtwachtdienst.

Hoewel dit alles dateert van 9—15 April, vermeld ik een en ander, omdat deze midden April opgeheven diensten, waaraan de drie D. Bs. van I Depot Inf. alle deelnamen, op dezelfde wijze weder ingesteld zijn op 7 Mei, toen de aan den oorlogstoestand voorafgegane spanning intrad. (*Zie verd. r blz. 297*).

3. DE EERSTE OORLOGSDAG 10 Mei

a. In het kamp Waalsdorp.

In den nacht van 9 op 10 Mei hadden onderdeelen van het Depot de Afsluiting Binnenstad, alarmtoestand, bezet en waren detachementen voor militairen bijstand op alle politiebureaux aanwezig, die dubbelposten uitgezet hadden bij alle te bewaken gebouwen. Voorts waren de wachten te Waalsdorp en bij de noodkazernes (scholen) versterkt. Te 1 uur maakte ik per auto een ronde en bevond alle detachementen, wachten en posten waakzaam.

Behoudens de berichten op 7 Mei, dat verscherpte bewaking binnenland ingesteld en verhoogde gevechtswaardigheid gelast was, heb ik geenerlei bericht ontvangen, dat de aanval in den nacht van 9 op 10 Mei verwacht moest worden.

Dat is en blijft mij op goede gronden volkomen onbegrijpelijk. Ik ga echter *thans* hierop niet verder in.

Op 10 Mei tegen 4 uur werd de slapende residentie opgeschrikt door zwaar geronk van vliegmaschinen. Niet te tellen Duitsche vliegtuigen cirkelden boven de stad, kennelijk hun doelen zoekende. *Nederland was in oorlog.*

Het signaal luchtalarm (sirenes) is door den Luchtwachtdienst niet gegeven. Volgens mijn bevelen zou op het — bij proefnemingen in het afgelegen kamp zeer duidelijk hoorbaar gebleken — alarmsignaal van dien dienst, de sirene in het kamp in werking gesteld zijn en de troepen het kamp volledig ontruimd hebben. Daartoe waren nooduitgangen aangebracht en de ontruiming van het kamp was bij daglicht en bij duisternis beoefend.

Ik begaf mij terstond naar het kamp Waalsdorp, waar mijn cp. gevestigd was en zes compn. van de D.B.s Grenadiers en Jagers gelegerd waren. Even vóór mijn aankomst was het kamp reeds gebombardeerd: een voltreffer op barak 9 . . . vier dooden en twintig zwaar gewonden, van wie later twee overleden. De slapende recruten hadden hun zwaren tol aan den oorlog betaald. Het begin van brand was spoedig gebluscht door den burger-werkman HIJGENAAR, wiens naam ik deswege gaarne vermeld.

De bewoners van het kamp, behoudens de aldaar nachtverblijf houdende officieren en eenige o.o., hadden, meest in nachtkleedij, schuilplaatsen gezocht in het omliggend duinterrein, overeenkomstig de door mij vroeger gegeven orders bij een mogelijken aanval uit de lucht, daar mijn voorstel, om bij het kamp schuilloopgraven aan te leggen, met het oog op de kosten afgewezen was. Nadat de gewonden door Officieren v. Gez. en twee toegesnelde burgergeneesheeren voorloopig verzorgd waren, liet ik hen en de lijken der gesneuvelden per vrachtauto overbrengen naar het Militair Hospitaal.

Vijandelijke vliegtuigen cirkelden over het vrijwel verlaten kamp, wierpen nog eenige bommen, die in de duinen terecht kwamen en verdwenen voor korten tijd.

Weldra kwamen de in de stad wonende officieren en o.o. toegesnel — slechts één enkele kwam eerst te 6.00 — en kon ik de in de duinen verspreide manschappen doen verzamelen, vlug omhangen, voor zooveel noodig van munitie voorzien (de meesten hadden reeds scherpe patronen in verband met hun indeeling bij de aflossingsploegen voor Afsluiting Binnenstad en Militairen Bijstand) en verzamelen onder boomen, zoodat ze aan waarneming uit de lucht onttrokken waren. Omstreeks 5.45 uur had ik de troep in de hand en

zond bericht over het voorgevallene aan den I.d.I., die zich reeds te 6.00 v.m. van den toestand kwam vergewissen.

Wat nu? Voor het Depot, niet bestemd, maar nu plotseling gesteld voor een oorlogstaak, waren geen bevelen gegeven voor het geval van een plotseligen aanval.

Te verwachten was, dat de Duitsche vliegtuigen valschermtroepen zouden doen landen — waartoe de duinen wel zeer geschikt waren — met opdracht zoo snel mogelijk naar Den Haag op te rukken en daar verwarring te stichten.

Ik besloot daarom het duinterrein naar het N. af te sluiten door een stelling, loopend van de Vlakte van Waalsdorp — kogelvangers genummerde schietbanen — O. hoofdader waterleiding — kogelvangers Greup-banen, tot 200 m. W. van Pompstation. Jagers rechts, Grenadiers links, met kleine detachementen op de duintoppen N. van dien hoofdader.

Ik vestigde mijn cp. in den waarnemingspost van schietbaan C, dien van C.—D.B. Gr. idem baan B en dien van C.-D.B.-J. idem baan 6 en deed mijn cp. door de opleiding Vbd. verbinden met dien der B.Cn. en met mijn bureau in het kamp, wat met het nog weinig geschoolde personeel en het oefen-materiaal wonderwel gelukte onder de goede leiding van den C.-Vbd.opleiding. Door de verbinding met mijn bureau, waar twee officieren de veldtelefoon en het toestel van de stadstelefoonleiding bedienden, had ik indirect verbinding met C.-4e D.B., en voorts met C.-Vg. Holland, onder wiens bevelen ik gekomen was, met den I.d.I. en den Garn.C.

Inmiddels had ik doen informeerden naar den toestand van mijn overige zestien compn., gelegen in scholen in Den Haag. Ik vernam, dat de Garn.C. rechtstreeks gelast had de diensten Afsluiting Binnenstad op te heffen, troepen te verzamelen bij ingang Haagsche Bosch en ter beschikking van C.-Vg.H. te stellen, aan wien terstond drie compn. Grenadiers geleverd werden.

Voorts had de I.d.I. eenige compn. van het 4e D.B. rechtstreeks bevolen de viaducten Laan van Nieuw Oost-Indië en Koningin Wilhelminalaan te bezetten en een comp. naar het vliegveld Ypenburg gedirigeerd. Wijders had C.-Vg. H. 50 man van de 5e comp. Jagers en 100 man van de 7e comp. belast met de verdediging van Boschlaan en Bezuidenhout.

Inbegrepen mijn stelling in de duinen waren de troepen van Ie Depot alzoo belast met de verdediging N. en Z.O. van Den Haag, waartusschen echter een groot hiaat was. De ijle stelling was aan geen van beide zijden aangeleund, waarin dus allereerst voorzien moest worden.

Boven de stellingen waren doorlopend vij. vliegtuigen, die echter geen bommen wierpen en zich bepaalden tot mitrailleurvuur. Telkens kwamen berichten binnen over landing van parachutisten N.O. van Scheveningen, N. van Meyendell en richting Wassenaarsche Slag. Nauwkeurige waarneming van de landingsplaatsen was niet mogelijk bij gemis van kijkers.

Van belang is nog te vermelden, dat ik te 8.05 van den I.d.I. de mededeeling ontving: „*Belgische, Engelsche en Fransche vliegtuigen moeten als vrienden beschouwd worden*”. Dit was vier uren nadat de Duitsche aanval ingezet was. *Tot 8.05 zouden Belgische, Engelsche en Fransche vliegtuigen dus evenzeer als vijanden beschouwd en behandeld zijn.*

Boven de stelling in de duinen heb ik echter slechts eenmaal een Engelsch vliegtuig waargenomen, dat onmiddellijk rechtsomkeert maakte en in de richting van de zee verdween, naar wij verwachtten om hulp te halen, maar er kwam niets.

Op mijn mondelinge aanvraag aan den Garn.C. om troepen ter verlenging

van de stelling W. tot aan het strand en O. tot aansluiting zou zijn verkregen met onze troepen in die richting, vernam ik, dat hij het Pompstation en het terrein tot 200 m O. daarvan reeds door een sectie van een der Compn. van het D.B. Jagers had doen bezetten en het terrein tusschen Pompstation en het strand door de 5e comp. D.B. Grenadiers, welke onderdeelen weer onder mijn bevel kwamen.

Men ziet, dat het organisch verband tusschen de verschillende commando's verbroken was en dat van drie zijden rechtstreeks over onderdeelen van 1e Depot Inf. beschikt werd, wat bij den totaal onverwachten aanval wel begrijpelijk was, maar zeer verwarrend werkte.

Afweergeschut noch zware mitrailleurs waren in de stelling beschikbaar.

Zeer welkom was daarom de komst van een kapitein van de I.S.S., die meedeelde vier zware mitrailleurs beschikbaar te hebben, zonder bediening, waarin ik echter kon voorzien. Ik deed deze opstellen 200 m achter mijn cp., waardoor ik althans eenige reserve had en het mogelijk werd de vliegtuigen onder vuur van zware mitrailleurs te nemen.

Voorts kreeg ik versterking van 100 huzaren te voet en 80 artilleristen te voet en zonder stukken. Met de huzaren verlengde ik de stelling naar O. tot pl. 25 aan de spoorbaan Scheveningen—Rotterdam, waardoor echter nog steeds geen aansluiting met neventroepen verkregen was, en de artilleristen plaatste ik als reserve in een boschje \pm 300 m. midden achter de stelling.

Door de in de Nieuwe Alexanderkazerne beschikbaar gekomen 4e comp. D.B. Jagers in te schakelen kon ik de stelling naar O. nog verlengen tot den Buurtweg.

Verdere verlenging vandaar tot den Leidschen weg was dringend noodig, omdat de door mij herhaaldelijk uitgezonden sterke patrouilles Noord van de stelling, n.l. naar pl. 96 aan het strand, naar Dam aan den W. hoofdader, naar en door het bosch Meyendell en noordelijk langs den Buurtweg naar de Kievit, allen meldden, dat de parachutisten, waarvan de landing in de duinen waargenomen was, daar niet te vinden waren en zich dus vandaar naar het bedekte terrein tusschen Duinrel en de Kievit en verder oostelijk naar Wassenaar begeven moesten hebben, wat door latere berichten bevestigd werd.

Op mijn herhaald verzoek om troepen ter afsluiting van de wegen van Wassenaar naar Den Haag, ontving ik te 21.45 uur van C. Vg. H. bericht, dat daartoe te mijner beschikking gesteld was 1—17 D.B., waardoor eindelijk de stelling verlengd kon worden tot den Leidscheweg, waar aansluiting met neventroepen verkregen werd.

In mijn bevel voor de verdediging in den nacht van 10—11 Mei gaf ik aanwijzingen voor verbetering van de stelling vóór het invallen van de duisternis.

Volgens ontvangen berichten zou de vijand niet slechts de Deutsche uniform dragen maar ook Nederlandsche, overalls en burgerkleding, doch heb ik dat nooit geconstateerd: door mij in de duinen waargenomen Deutsche militairen droegen Deutsche uniformen.

De nacht werd in de stelling doorgebracht, met sterke piketten. Wel werd af en toe geschoten, doch blijkbaar zonder grond, want in den nacht is geen aanval gekomen en te 3.00 uur was de stelling weer volledig bezet.

b. De overige compagnieën op den eersten oorlogsdag.

C.-4.-D.B. Gr., ter beschikking gesteld van C. Vg.H., ontving te 11.00 bevel zijn comp. met vrachtauto's te brengen naar gemeentehuis Wassenaar, 500 m

Z. van Den Deyl, vandaar verspreid à cheval van den straatweg door te dringen tot Den Deyl en zich ter beschikking te stellen van C.-I R.H.M. Na uitvoering daarvan gaf C.-I R.H.M. het bevel om met deze comp. een stoot, richting Z.W.-N.O. en tegelijkertijd een stoot Z.O.-N.W. te doen op het terrein O. van den Leidschen straatweg, tusschen Nieuwen Weg en Z.-rand „Zuidwijk”, alwaar zich verspreide vij. afdn. bevonden, sterkte onbekend.

Alzoo twee stooten, diagonaalsgewijze. Bij die zuivering werd een man uit de lucht gewond. Een op de Maaldrift geland vij. vliegtuig werd met eenige pag.-projectielen in brand geschoten.

Bij de volgende zuivering van het terrein tusschen Amonsweg in W. richting tot Wassenaar werden een sergeant en 4 man gewond door mitr. vuur.

4 en 5-D.B.Gr., op last van C.Vg. Holland vereenigd, kregen last het koninklijk buitenverblijf Ruygenhoek, nabij Pompstation, dat door parachutisten bezet heette, te zuiveren. Bij de uitvoering van die opdracht werd echter in Ruygenhoek en omgeving geen vijand aangetroffen, waarop bevel ontvangen werd het terrein bezet te houden.

Opvallend is, dat van deze opdrachten aan onderdeelen van I Depot Inf. geen mededeeling gedaan is aan den C. daarvan, die zijn bovenbedoelde stelling tusschen Pompstation en Vlakte van Waalsdorp links niet aangeleund achtte, terwijl er nota bene twee compagnieën van zijn eigen onderdeel door een hooger C. heengezonden waren. Ieder handelde met de beste bedoeling, maar het verband was zoek en daardoor ontstond onzekerheid.

In den namiddag zijn deze compn., gelukkig met achterlating van een bezetting in de strook Pompstation-Ruygenhoek, vanwege C.Vg.H. naar Wassenaar gedirigeerd — weer zonder mededeeling aan C.-I Depot Inf. — ter versterking van de twee pel. huzaren-motorrijders en afdn. van R.I., die Wassenaar aan de W. zijde verdedigden tegen parachutisten.

Een ander voorbeeld van gemis aan samenwerking tusschen de onderscheidene commandanten levert 4-D.B. Jagers. Deze comp. werd te 11.00 ter beschikking gesteld van C. Vg.H., kreeg aldaar bevel zich weder onder mijn bevelen te stellen en mij te bereiken via de N. Alexanderkazerne, alwaar de Garn. C. echter bepaalde, dat de comp. te zijner beschikking zou blijven. Hoewel ik telefonisch bereikbaar was, ontving ik geen bericht daarvan, doch de Comp.C. die niet wist waaraan hij zich te houden had, meldde zich persoonlijk. Inmiddels had de Garn.C. een deel van de comp. gezonden naar het Pompstation, dat „misschien” bezet zou zijn. Een andere sectie werd gezonden naar de Vlakte van Waalsdorp en Oude Rijs, — het terrein van de stelling van I Depot Infanterie, welke de Garn.C. reeds in oogenschouw genomen had.

Iedere C. beijverde zich Den Haag te beschermen tegen uit de duinen opringende parachutisten, die echter niet naar Den Haag konden doordringen, omdat ze O. en N. van Wassenaar in bedwang gehouden werden.

De verdediging van Den Haag was niet voorbereid; daardoor improviseerde iedere C. naar eigen inzicht. Wat ontbrak was één C. voor Den Haag, waarin dan ook later — te laat — voorzien is. Het is een geluk, dat intusschen het aantal parachutisten niet zéér groot geweest is, waardoor van een breed opgezetten aanval op Den Haag geen sprake geweest is.

5-D.B. Jagers kreeg van C. Vg.H. opdracht het gebouw van het Departement van Economische Zaken te bewaken, dat dus voldoende beveiligd was. Als

staaltje van de vele onjuiste berichten en valsche geruchten, vermeld ik, dat ik in de stelling bericht ontving, dat het Dep. van Ec. Zaken, waarin de Ministerraad vergaderd was, geheel omringd was door parachutisten. Den Haag is gedurende de oorlogsdagen een broeinest geweest van valsch gerucht en er was maar één standpunt mogelijk: alles als valsch beschouwen wat men niet met zekerheid wist uit eigen waarneming of persoonlijke waarneming van officieren of oudere onderofficieren.

7-D.B.Gr. werd toegevoegd aan het Grensbataljon Grenadiers te Scheveningen en kreeg opdracht de duinstrook langs het strand over een breedte van 1000 m te doorzoeken, alwaar zeven vij. vliegtuigen parachutisten zouden zijn geland. Er werd geen vijand aangetroffen! Deze doorzoeking was overbodig geweest als inlichtingen gevraagd waren, want het was uitgesloten, dat daar zeven vliegtuigen valschermtroepen hadden uitgezet, zonder dat dit door de troepen in de stelling bij het Pompstation waargenomen zou zijn.

Dapperen van het 4e Depot-bataljon.

Het 4e D.B. was — ver van Waalsdorp — zeer verdeeld gelegerd in scholen in het Bezuidenhoutkwartier en omtrek station H.S.M. Vanuit mijn cp. in de duinen had ik via mijn bureau in het kamp Waalsdorp verbinding met het Bataljonsbureau van het 4e. De B.C., res. Majoor WISSEMA, oud luit.-kol. K.N.-I.L., trok per rijwiel van de eene naar de andere inmiddels uitgerukte compagnieën, maar zijn wakkere adjudant, res. Eerste-Luitenant BEULINK, slaagde er merkwaardig goed in te weten, waar de compn. zich bevonden en wat hun opdracht was.

Reeds te 6.00 had ik den B.C. gemachtigd een comp. te dirigeren naar het vliegveld Ypenburg, welks bezetting om versterking gevraagd had tegen gelande valschermtroepen. Deze wees daarvoor aan de 5e comp., C. res. kapitein TESINK, die om 6.15 afmarscheerde naar de Hoornbrug, waar de wnd. C.-III-R.Gr. hem opdroeg Rijswijk, waarheen een deel der bezettingstroepen van Ypenburg teruggetrokken was, te beveiligen tegen den uit Ypenburg oprukkenden vijand. Daartoe nam de Comp.-C. stelling à cheval van de Hoornbrug en deed vluchtige versterkingen aanleggen. Maar de vijand kwam niet, wel eene van Ypenburg terug getrokken eigen troepen.

Te 10.00 ontving de Comp.-C. van C.-III R.Gr. het bevel: „aanvallen op Ypenburg”. Van de uitgangstelling bij de Hoornbrug wordt voorwaarts gegaan met twee Sn. in front, tusschenruimte 150 m, richting op de linker S., die de landweg Hoornbrug—hoeve Ypenburg volgt. De 3e S., in reserve bij Hoornbrug, versterkt door eenige artilleristen van het A.P.D., — die eerst van wapens en munitie voorzien moesten worden! Neventroepen niet aanwezig. Te 11.00 treft de re. S. bij de Wielerbaan drie onbeschadigde eigen vliegtuigen aan. Daar aanwezige officieren van de luchtmacht deelen mede, dat zij deze vliegtuigen niet besturen kunnen en dat ze van weinig waarde zijn. Te 11.45 loopen de voor-Sn. vast door vuur van het vliegveld. C.-li. voor-S., res. Eerste-Luitenant OVERBEEK, valt uit wegens een schot in zijn schouder. De reserve-S. rukt op via Hoorndijk om, li.-S. geworden, het vliegveld omvattend aan te grijpen, en wordt herhaaldelijk beschoten door laag (circa 200 m) vliegende vliegtuigen, waartegen geen andere afweer mogelijk is dan met geweervuur en lt. mitr., en uit de Johannahoeve. Op den li.-vleugel komen onderdeelen van III-R.Gr.. Johannahoeve, liggend achter een dijk, omgeven door geboomte en daarvoor een schootsveld van 250 m, kan moeilijk onder vuur van geweren en lt. mitr. genomen worden.

De li. S, bereikt Pongonhoeve en — treft daar aan twee zw. mitr. met stukscn. en 12 man bediening, van de 6e comp. van 4 D.B. (dus het eigen bataljon !), die daar in stelling staan, zonder verband met eenig ander onderdeel. C.-5-4e D.B. neemt ze onder zijn bevel, maar ook het vuur van zw. mitr. heeft onvoldoende uitwerking op de Johannahoeve. Aan een nabije comp. van III-R.Gr. wordt gevraagd via Vredenoord aan te vallen op Johannahoeve, maar deze ziet daartoe geen kans wegens het open terrein van 600 m. Kennelijk is er zelfs geen poging toegedaan. Aan C.-III R.Gr. wordt mr.- of avu. gevraagd op Johannahoeve, wat wordt toegezegd tegen 15.30.

Van 16.00—16.15 bestoken vij. bommenwerpers de voor-Sn. en verdwijnen richting Rotterdam.

Eerst van 17.15—17.30 komt eigen avu. op Johannahoeve; direct daarop wordt deze bestormd en genomen te 18.00. In de hoeve worden aangetroffen 11 Duitschers, waarvan 6 gewond en 3 man eigen troepen, benevens 4 lijken van Duitschers en 4 van bewoners der hoeve. In beslag genomen worden 2 Duitse zw. mitr., 12 karabijnen en een groote hoeveelheid munitie, seinpatronen en levensmiddelen.

Nu bestormt de middelste S. de loopgraven op Ypenburg, maakt 9 krijgsgevangenen en treft in een der loopgraven den res. Eerste-luit. WAGENAAR van R. Gr., die met zijn sectie steeds op het vliegveld stand gehouden heeft.

C. linkervoor-S., 1e Luit. WEEDA, wordt gewond door een schampschot aan het hoofd, maar herneemt, na verbonden te zijn, zijn commando.

De li. neventroepen van R.Gr. trekken terug op Rijswijk, de door 5-4e D.B. op Johannahoeve gemaakte krijgsgevangenen en de gewonden meevoerend.

C.-5-4 D.B. vraagt waarom teruggetrokken wordt.

Antwoord: er is verzamelen gelast. Hij vindt dit terecht hoogst onwaarschijnlijk, zendt naar C.-III R.Gr. een ordonnans, die terug komt met het bericht, dat de cp. op Villa Martha verlaten is en dat eigen troepen bij Hoornbrug terug trekken.

Zal het pas heroverde vliegveld Ypenburg dan weer verlaten worden? Bij het uitblijven van orders en geen verbinding meer hebbende met C.-IIIR.Gr. besluit res. kapitein TESINK terecht het vliegveld te behouden en de belangrijkste punten rondom te bezetten.

Gesneuveld 2 soldaten, gewond 2 luitenants en 7 soldaten.

Maar Ypenburg was heroverd en bezet.

Geheel los daarvan had de 4e Comp. 4e D.B. gelijktijdig een poging daartoe gedaan, onder res. kapitein TIGGELMAN.

Deze comp. had in den nacht 9/10 Mei deelgenomen aan de Afsluiting Binnenstad en was door C.-4 D.B. te 9.00 op auto's gedirigeerd naar het Haagsche Bosch, met opdracht aan den Comp. C. om zich te melden bij C. Vg.H. Hij ontving daar het mondelinge bevel: „U gaat Ypenburg ontzetten. Veel succes!” Een wel zeer primitief bevel!

Aan de comp., geformeerd in drie Sn., werden toegevoegd een comp. van het Grensbat. Grenadiers, onder co. van een res. tweede luitenant, later van een kapitein, en voorts 4 zw. mitr. van 4e D.B.

Met veiligheidsmaatregelen wordt opgerukt tot 300 m N.W. van Hoornbrug. De Comp.C. wordt ontboden bij C.-III R.Gr. in villa Martha bij Hoornbrug, die hem ontheft van het co. over de toegevoegde comp. van het Grensbat. Grenadiers en van de 4 zw. mitr. van zijn eigen 4e D.B. en gelast, dat de comp.

ter beschikking zal blijven op den Rijswijkschen weg. De vanwege C.Vg. Holland gegeven opdracht om Ypenburg te ontzetten, kon dus niet worden uitgevoerd.

12.30 geeft C.-I Div. persoonlijk hem opdracht zich opnieuw te melden bij C.-III R.Gr.

Voor het eerst ontmoeten wij hier C.-I Div. Tot dusver waren aan C.-I Depot Inf., dan wel rechtstreeks aan zijn onder-Cn., bevelen gegeven door C. Vg.H., den I.d.I. en de Garn. C. En nu kwam een bevel van C.-I Div. De bevelen gingen kris kras door elkander heen, omdat — als boven reeds opgemerkt — geen centrale C. voor alle troepen in Den Haag aangewezen was. Het Garnizoens Co., dat geen tactisch commando is, kon niet als zoodanig aangemerkt worden. De bevelsverhouding was zoek en zoo zien wij, dat in dit geval twee compagnieën van het 4e D.B. onafhankelijk van elkaar en zonder elkaars opdracht te kennen, ingezet werden tegen Ypenburg.

Keeren wij terug tot 4-4e D.B. Na zich ingevolge evenbedoeld bevel van C.-I Div. gemeld te hebben bij C.-III R.Gr., kreeg hij opdracht aan te vallen op Ypenburg W. van den nieuwen weg Rijswijk—Delft, li. aangeleund aan een onbekende comp. Grenadiers. Ingedeeld 1 zw. mitr. Uitgangsstelling tusschen Hoornbrug en Wielerbaan, te verlaten te 13.25. Sterkte: 3 off., een cadet-vaandrig en 112 o.o. en minderen.

Te 13.25 gaat de comp. voorwaarts, twee voor-Sn., een in reserve. 100 m Z. van de wielerbaan wordt geweervuur ontvangen uit de richting hoofdingang Ypenburg. Getracht wordt verbinding te krijgen met de comp. welke O. van den weg aanviel (vermoedelijk bovenbedoelde 5-4e D.B.), wat mislukt.

De comp. rukt verspreid door het weiland voorwaarts. Ten gevolge van een bocht in den weg komt de re. S. te veel naar li., de li. S. kan daardoor niet voorwaarts, wordt reserve-S. en de aanvankelijke reserve-S. wordt op den re. vleugel omvattend ingezet. Deze manoeuvre mislukt door sterken tegenstand uit boerderijen en schuren W. van den hoofdingang van Ypenburg. Als de voor-Sn. op 250 m van de Duitsche steunpunten gekomen zijn, komt de voorwaartsche beweging tot stilstand door hevig vij. mitr. vuur. De Comp.C. vraagt door twee ordonnansen mortiersteun op de vij. steunpunten, 100 en 300 m W. van hoofdingang Ypenburg, maar deze vuursteun komt niet.

Dan verschijnen Duitsche bommenwerpers, blijkbaar dezelfde die van 16.00—16.15 de 4e comp. bestookt hebben, welke de comp. met bommen en mitr.-vuur bestoken en gelijktijdig wordt het vij. mitr. en geweervuur langs den grond steeds heviger. De comp., met slechts één zw. mitr., moet langzaam terugtrekken tot de Wielerbaan, later naar Hoornbrug, waar de verbanden hersteld worden. Resultaat: 9 gesneuvelden en 21 gewonden, waarvan later één overleden.

Tien manschappen, doorweekt en uitgeput, worden bij Hoornbrug door een onbekenden luitenant van een ander onderdeel naar de kazerne gezonden.

Uit het restant van de comp. worden twee Sn. van 25 man geformeerd.

Bij de Hoornbrug krijgt de Comp.-C. van C.-I Div. opdracht W. van den weg opnieuw ten aanval te gaan, waartoe de Sn. te 19.30 ter hoogte van de Wielerbaan in uitgangsstelling gezet worden. Hier krijgt een S. rechtstreeks van C.-III R.Gr. opdracht het boerderijencomplex Z.O. van de Wielerbaan te bestormen, na inleidende beschieting door een stuk 7 veld. De bestorming gelukt en een groep van 8 man maakt bovendien nog 17 krijgsgevangenen in een vij. vliegtuig O. van de bestormde boerderij. „Deze gevangenen, aldus de Comp.C., werden door Grenadiers, onder leiding van een kapitein weggevoerd, terwijl mijn menschen werden genegeerd.” — Waarom deze rivaliteit!

De dappere mannen van het 4e, zoo nauw verbonden met Gr. en J., hadden waarlijk de door hen gemaakte krijgsgevangenen zelf wel kunnen afvoeren. Het doet mij leed deze opmerking te moeten maken.

Eere aan de reserve-kapiteins TESINK en TIGGELMAN van het 4e Depot-bataljon voor hun moed, beleid en trouw op Ypenburg op 10 Mei 1940.

Hiermee wordt niets te kort gedaan aan hetgeen andere troepen op en bij Ypenburg gedaan mogen hebben. Een ander moge dit in deze kolommen beschrijven!

* * *

Toen C.-4e D.B. te 20.00 opnieuw naar Ypenburg ging en bemerkte, dat de cp. van III-R.Gr. bij de Hoornbrug verdwenen was en dat de troepen op Ypenburg niet wisten onder wiens bevelen zij stonden, meldde hij — om mij niet bekende reden naar Den Haag terug gekeerd — dat telefonisch aan C.-I Div. en bekwam opdracht zich opnieuw naar Ypenburg te begeven om aldaar regelend op te treden, welke opdracht ingetrokken werd toen hij deed opmerken, dat Ypenburg gezuiverd was, het grootste deel van zijn bataljon verbleef in Den Haag, waar het in de oostelijke wijken zeer roerig begon te worden, zoodat het hem voorkwam, dat hij daar beter werk kon verrichten.

1-4 D.B. heeft op den eersten oorlogsdag één S. gesteld t. b. C.-3-Depot Ber. Art. bij de Hoornbrug ter bestrijding van vliegtuigen en parachutisten en overigens op last Co.-Luchtverdediging bewakingsdiensten verricht in het Bezuidenhoutkwartier en bij den spoorweg Den Haag—Leiden.

2-4 D.B., op bevel C.-Vg.H. te 10.00 opgesteld in het Haagsche Bosch, werd te 22.15 in samenwerking met de gemeente-politie belast met de Afsluiting Binnenstad, volgens mijn hierboven vermelde reeds vroeger gegeven bevelen. Een geluk, dat op dit punt ten minste niet geïmproviseerd behoefde te worden, doch de organisatie gereed en de uitvoering reeds vroeger beoefend was.

3-4 D.B., slechts bewapend met geweren en karabijnen, daar de zw. mitr. op 8 Mei afges'aan waren aan 6-4 D.B. en de pag.-vuurmonden met kader en bediening op het Veldleger gedirigeerd waren, heeft op 10 Mei manschappen beschikbaar gesteld voor de 83ste Luchtdoelbatterij voor het aanvoeren van munitie, waarbij door mitr. vuur uit vliegtuigen een soldaat gewond werd, die denzelfden dag overleden is. Verder heeft de Comp.C., res. kap. Dr. HINS op eigen initiatief ter bescherming van deze batterij de spoorlijn Den Haag—Leiden bezet van het viaduct over de S.S. (inbegrepen) tot 100 m N. van viaduct L. v. N.O.I.

6-4 D.B. leverde op dezen dag een bewakingsdetachement aan het A.H.K. in de Koningin Sophiestraat en 7-4 D.B. (subs. comp.) werd te 9.00 op bevel van C.Vg.H. mede opgesteld in het Haagsche Bosch en in den avond belast met het vervoer van Duitsche krijgsgevangenen.

* * *

Ziehier een relaas van de verrichtingen van het Ie Depot Infanterie op 10 Mei. Alle bataljons zijn in het vuur geweest, maar 3- en 4-4 D.B. hebben het zwaarste deel en de grootste verliezen gehad.

Daarom: *het dappere 4e!*

In het volgend nummer zal ik een overzicht doen volgen van de verrichtingen van het Ie Depot Infanterie op de volgende vier oorlogsdagen.

(Slot volgt).

DE OPERATIES IN WEST-EUROPA VAN 10-26 MEI 1940

(met 6 schetsen in kleuren op een losse bijlage)

Het hierna volgende overzicht door Generaal-majoor a. D. EMIL PASCHEK, is vertaald uit het Juni-nummer van de „Militärwissenschaftliche Mitteilungen”, uitgegeven te Weenen, met toestemming van dat blad.

Het spreekt vanzelf, dat deze Duitse versie van het gebeurde, nog te jong is om als definitief te kunnen worden beschouwd. Ook waar ons inzicht en onze kennis van de feiten anders zijn, hebben wij ons van opmerkingen onthouden, teneinde niet den indruk te wekken, dat wij met het overige geheel zouden instemmen. Daar de gebeurtenissen van 10—26 Mei hier voor het eerst in hun samenhang geschilderd zijn, vermeenen wij, dat deze Duitse versie de belangstelling van onze lezers zal hebben.

A. De Duitse luchtaanval, het uiteen slaan van den vijandelijken opmarsch van 10—12 Mei.

(zie schetsen 1 en 2).

1. De groote luchtaanval.

Evenals in Polen voerde het Duitse luchtwapen den eersten aanval met geconcentreerde krachten uit tegen de luchtbases in Frankrijk, België en Nederland. Op 10 Mei werden 72 vliegvelden aangevallen, vele installaties verwoest en verbrand. Bijzonder leden de steunpunten Metz — Nancy — Reims — Romilly, in tweede lijn Dyon en Lyon. Op 12 Mei strekten de aanvallen zich tot Orleans uit en ook den dag daarop behaalden wij in alle luchtgevechten de zege. Voor de eerste maal werden valschermjagers en luchtlandingstroepen *in grooten stijl* ingezet. Zij voldeden uitstekend ¹⁾.

Resultaat van de drie dagen te land: Op den grond, in luchtgevechten en door luchtdoelartillerie bijna 1000 vijandelijke machines vernield; vliegvelden sterk beschadigd, maar ook reeds spoorwegen, transporten en troepen-colonnes werkzaam getroffen. Duitschland verloor slechts 100 vliegtuigen. Voorts ondersteunde de luchtmacht het leger rechtstreeks, in het bijzonder bij den aanval op den Oostelijken vleugel van de Albert-linie. De geslaagde overvalling van het groote verdedigingswerk Eben-Emael is de daad van een bijzondere afdeeling vliegers en valschermjagers.

¹⁾ Bericht van 22 Mei: Deze nieuwe speciale troepen openden op het geheele front voor de legers de poorten van de versterkingen en vliegvelden, de Maasbruggen, het Luiksche fort Eben, de wegen door de Ardennen, enz. In nauwe samenwerking met bijzondere troepen en gesteund door Stuka-eenheden, hielden zij de genomen punten vast. Slechts zoo waren de Nederlandsche capitulatie in weinige dagen en de snelle val van het Belgische vestingstelsel mogelijk.

De derde taak van de luchtmacht was, Britsche transporten uit de Kanaalhavens en uit Zuid-Engeland te beletten. Ook hierbij was het succes groot: 1 kruiser, 2 jagers, 4 transportschepen en 3 vrachtschepen gezonken; 1 kruiser beschadigd, 13 transportschepen in brand geschoten.

De vijandelijke luchtstrijdkrachten werden overal teruggedrongen. Systematische aanvallen op Duitsch gebied bleven achterwege. Slechts bombardeerden de Franschen 10 Mei een kinderspeelplaats in de open stad Freiburg, een wandaad die wordt vergolden.

2. *Doorbraak van de Nederlandsche vooruitgeschoven stellingen en luchtlanding bij Rotterdam.*

Door de provincie Groningen bereikten de Noordelijkste Duitsche eenheden op 11 Mei Harlingen en op 12 Mei ten Zuiden daarvan de Zuiderzee (120 km in twee dagen).

Noordelijk van Rijn en Waal bevochten de aanvalscolonnes, ondanks tal van hindernissen van allerlei aard, den overgang over de IJssel en doorbraken tot 12 Mei ook op enkele plaatsen de Grebbelinie. 5000 gevangenen.

De door het luchtwapen bij Rotterdam gelande deelen van de Valschermdivisie en de Luchtlandingsdivisie maakten zich meester van de verkeerswegen, waterhindernissen, enz. en drongen reeds 12 Mei voorwaarts naar het Grebbe-terrein.

Zuidelijk van de Waal kon de tegenstander ook de Peelstelling niet houden. Bij Tilburg werd 12 Mei een divisiestaf gevangen genomen, in het gebied van een Duitsch leger werden 18.000 Nederlanders krijgsgevangen gemaakt.

3. *Overgang over het Albert-kanaal.*

Van Aken uit richtte zich een geconcentreerde Duitschen aanval op den Oostvleugel van de kanaallinie. Maastricht was 10 Mei genomen. Van daar overvielen speciale troepen met nieuwe aanvalswapenen het eerst in 1936 gebouwde groote sperfort Eben-Emael en verkregen na 20 uur de overgave (1200 man, 36 vuurmonden). Daarmede was het vleugelsteunpunt van het kanaal gevallen en ook het oprukken tegen den versterkten kring van Luik vergemakkelijkt. Onverwijd bevochten de troepen den kanaalovergang Oost van Hasselt en op 12 Mei ten Westen daarvan, hoewel Engelsche luchtstrijdkrachten en Fransche gemotoriseerde troepen ingrepen.

De Geallieerde opmarsch in België was zodoende teruggedrongen in de lijn Antwerpen—Namen—Givet. Aangezien de versterkingen van Fransch model waren, begon voor het eerst twijfel te rijzen of de Maginotlinie werkelijk onneembaar was. De FUEHRER decoreerde officieren op het slagveld.

4. *De val van Luik.*

Over Eben stootten nog op 11 Mei stormtroepen diep in het voorterrein van de vesting Luik en op 12 Mei waren de meeste forten genomen en op de citadel de Rijksvlag geheschen. Luik had gegolden als een moderne versterkte legerplaats. De inneming maakte verder oprukken ter weerszijden van de Maas mogelijk en sneed de Zuidoostelijke Ardennen van midden-België af. Dat enkele werken nog tot 23 Mei weerstand boden, kon den toestand niet wijzigen.

5. *In Zuidoost België* werden Eupen en Malmedy op 10 Mei bezet. 12 Mei waren de versperringen aan de Solm en de Ourthe gevallen. Langs de straatwegen, die waren verbeterd met het oog op een beweeglijke verdediging, overwonnen snelle eenheden ook het moeilijke Ardennenterrein. Het Belgische Ardennenkorps en Fransche snelle troepen trokken na gevechten over de grens tusschen Montmédy en Givet terug.

Op 11 Mei was geheel Luxemburg doorschreden.

B. Capitulatie der Nederlanden, de Belgen in de lijn Antwerpen—Namen, de eerste bres in de Maginotlinie 13—15 Mei,

(zie schets 3).

1. *Het Nederlandsche leger legt de wapens neer.*

Op 13 Mei werd de Grebbe-stelling van het midden uit opgerold, de bezetting grootendeels gevangen genomen. De in Westelijke richting vervolgende Duitsche strijdkrachten bereikten nog dezen dag de verdedigingslijn van de Vesting Holland. Een afdeling uit Dordrecht wierp den tegenstander naar Utrecht terug, waarop het door den tegenstander tot gevechtsterrein gemaakte Rotterdam ingesloten werd en naar het Noorden op 14 Mei den Ouden Rijn werd bereikt. De Nederlandsche Regeering en het Hof vluchtten naar Londen.

Onder den geweldigen indruk van de Stuka's en in het vooruitzicht van den dreigenden pantseraanval, gaf Rotterdam zich in den morgen van 14 Mei over. Daarop liet de Nederlandsche legerleiding in den namiddag den strijd te land en in de lucht eindigen en Generaal WINKELMAN onderteekende 15 Mei, 11 uur, de capitulatie. De Opperbevelhebber maakte bekend, dat de Duitsche heerschappij in de lucht en de nieuwe wapenen hem geen andere keuze lieten; op hulp had men tevergeefs gewacht.

Niet betrokken in de overeenkomst was de kennelijk aan Engeland overgedragen eilandprovincie Zeeland. In deze richting nam een over Breda oprukkende colonne op 13 Mei Rozendaal.

Overigens was na 5 dagen den oorlog in Nederland ten einde. Het gros van de hier ingezette strijdkrachten kwam beschikbaar voor de beslissing in België. De Duitsche positie ter zee en in de lucht werd voor de Engelschen dreigend, want aan de Nederlandsche kust stonden de Duitschers nog slechts 170 km van de Engelsche kust en 290 km van Londen.

De „Führer” dankte de soldaten van het Nederlandsche oorlogsterrein voor hun uitstekende verrichtingen. In het bijzonder stelde hij het heldhaftig optreden van de valschermtroepen en de luchtlandingstroepen in het licht.

2. *De Belgische terugtocht op de Dyle-stelling.*

In België werd op 13 Mei het Kanaal van Turnhout overschreden en de Geete bereikt. Noord van Namen kwam het tot het eerste pantsergevecht met een Fransche divisie. Ook door Stuka's aangevallen werd zij teruggeslagen en tot Ligny vervolgd. Het Belgische front week, ten deele zwaar geschokt, van de Albert-linie op de voorbereide stelling aan de Dyle terug, waar de Belgen door Engelschen werden opgenomen. De vervolgende Duitsche troepen bereikten op 14 Mei de lijn Mechelen—Leuven—Wavre. Het Opperkommando waarschuwde, dat Brussel niet meer voor oorlogsdoeleinden mocht worden misbruikt, wilde het als open stad blijven gelden.

Tusschen Namen en Givet overschreden de Duitsche troepen na geweldige

marschen, de Ardennen. Zij bereikten Givet en dwongen bij Dinant op breed front den overgang over de Maas af. Op 14 en 15 Mei leden Fransche pantseraanvallen, ook weder door Stuka's en pantserjagers uiteengeslagen, aldaar schipbreuk. Daarmede was de nieuwe Belgische weerstandslijn Antwerpen—Namen reeds uit het Zuiden bereikt.

3. *Een bres in de Maginotlinie.*

Over Zuidoost België en Luxemburg werd de Fransche grens op vele plaatsen overschreden. Met behulp van de verpletterende uitwerking van het luchtwapen gelukte het op 14 Mei bij Sedan de Zuidelijke Maasoever te bereiken. Alle tegenaanvallen mislukten; bijzonder zware verliezen leden zware Fransche vechtwagens op 15 Mei. Bij Sedan sloegen wij de eerste bres in de verlengde Maginotlinie, wat in Frankrijk ontsteltenis te weeg bracht.

4. *Succes in het voorterrein van het Saarfront.*

In het vak Merzig—Saarbrücken—Pirmasens drongen Duitsche stormtroepen bij plaatselijke aanvallen moedig tot aan de Fransche hoofdweerstandstrook door en maakten hier ook Engelschen gevangen.

5. *Duitsch luchtoverwicht, zwaartepunt verlegd op de verbindingen en den Fransch—Britschen opmarsch.*

De zelfstandig optredende luchtmacht kon op 13 Mei het eerste groote offensief tegen de vijandelijke luchthavens beëindigen en behaalde 14 Mei de overwinning in talrijke luchtgevechten. Nu verlegde zij het zwaartepunt naar de opmarschwegen en de verbindingswegen in Frankrijk. In het bijzonder werden gepantserde- en gemotoriseerde colonnes zwaar getroffen. Van 13 tot 15 Mei gingen 460 Geallieerde vliegtuigen verloren tegen 65 Duitsche.

De Engelsche zeetransporten hadden het zwaar te verduren. In die drie dagen zonken 2 kruisers, 3 jagers, 1 onderzeeër, 9 transport- en 5 vrachtschepen; 2 kruisers, 3 jagers en 4 vrachtschepen werden zwaar getroffen. Alleen op 15 Mei verloor de vijand 100.000 bruto registerton.

Bij nachtvluchten wierpen vijandelijke luchtstrijdkrachten luk raak bommen in West-Duitschland die geen noemenswaardige schade aanrichtten.

C. **Geallieerde terugtocht bij de Schelde, Duitsch offensief Zuid van de Sambre.**

(zie schets 4).

1. *Pacificatie van Nederland.*

De tegen Zeeland ingezette groep had op 19 Mei alle eilanden genomen. Eén tot twee Nederlandsche regimenten gaven zich over, oorlogsschepen vielen in Duitsche handen, de kustbatterijen werden bezet. De Engelschen hadden zich ingescheept.

In het door zijn machthebbers in een zinlozen oorlog gedreven en door Engeland verraden land, keerden spoedig geordende toestanden terug. Op 18 Mei werd Minister SEYSZ-INQUART Rijkscommissaris, het militaire gezag berustte eerst bij Generaal der inf. W. VON FALKENHAUSEN, daarna bij Generaal der vliegers CHRISTIANSEN.

2. *Verovering der Dyle-stelling en van Antwerpen.*

In den slag tusschen Antwerpen en Namen werd op 16 Mei het midden van het Geallieerde front Zuid van Wavre doorbroken, terwijl den volgenden dag de Geallieerden, na zwaren strijd bij Mechelen en Leuven, op het geheele front moesten terugtrekken. Zonder weerstand ontruimden de Belgen hun hoofdstad. De vervolgende troepen bereikten 18 Mei de Dender, waar de vijand in de laatste voorstelling voor de Schelde-linie trachtte stand te houden. Zuidwestelijk van Brussel, waar in den namiddag luchtdoelartillerie een Franschen pantseraanval schitterend afsloeg, bereikte men Ath en Mons.

De gordel om Antwerpen bezweek op twee plaatsen, op 18 Mei drongen stormtroepen in de stad binnen, waarna deze zich overgaf.

In het Noordoostelijk front van Namen sloegen onze troepen op 16 Mei de eerste bres en verwijdden deze op 17 Mei. De vesting, waarvan de bezetting niet sterk genoeg was voor een uitval, verloor reeds haar belang.

3. *Diepe doorbraak door het verlengde van de Maginotlinie.*

De Maasovergang bij Dinant en Sedan werd onverwijd benut tot een verderen stoot aan de boven-Oise en de Aisne. Dit gevechtveld tusschen Maubeuge en Carignan was 100 km breed. Op 's vijands zijde stond het Fransche 9e Leger; noordelijk daarvan sloten vermoedelijk het 7e en 1e Leger aan.

Westelijk van Dinant werden op 16 Mei Fransche vechtwagens door Duitsche teruggeworpen. De daar optredende hoofdgroep versloeg den volgenden dag twee Fransche divisien (talrijke gevangenen, groote buit) en wierp op 18 Mei snelle troepen vooruit tot Cateau en St. Quentin, d.i. 210 km van Dinant! Infanteriedivisien volgden met geweldige marschen.

Tusschen 16 en 18 Mei vielen ook de Maasversperringen Givet en Fumay. De daar oprukkende colonnes vermeesterden Hirson en vooruitgeworpen troepen vervolgden op 18 Mei tot aan de Serre, Noordelijk van Laon.

Terwijl 16 Mei bij Montmédy Fransche aanvallen, die beoogden den druk te verlichten, door tegenaanvallen werden teruggeslagen, behaalde de Groep Sedan in het Zuidoosten een bijzonder succes (2 Fransche generaals, 12.000 man met vele stukken geschut gevangen). Op 18 Mei veroverden de Duitsche troepen Z.O. van Carignan een sterk pantserwerk, het vleugelpunt van de oorspronkelijke Maginotlinie; in Z.W. richting won de aanval terrein tot Rethel aan de Aisne. Mézières viel omstreeks 18 Mei.

4. *Op het Saarfront* wonnen Duitsche stormtroepen tegenover de vijandelijke hoofdweerstandsstrook verder terrein. De Franschen beschoten zonder reden de open stad Rastatt, hetgeen werd beantwoord door een bombardement van zware batterijen op Hagenau.

5. *De Duitsche luchtmacht* bleef hoofdzakelijk werkzaam tegen verbindingen en opmarschwegen. Zij verkreeg klaarblijkelijk dat de massale troepentransporten in Noord-Frankrijk dooreen geraakten, aan gevechtskracht inboetten¹⁾ en vertraagd werden. Ook tegen de Engelsche zeetransporten werden verdere successen behaald. De verliezen dezer drie dagen bedroegen 350 vijandelijke tegen 68 eigen vliegtuigen. De met de troepen te land samenwerkende lucht-

¹⁾ Niet eens de reeds gereed gestelde massa snelle troepen was in staat geordend en tijdig naar België af te marcheeren. De al te methodische wijze van autovervoer werd eerst recht noodlottig, toen men legerreserven uit het Oosten aantrok. Daarbij kwam nog dat vele wegen door vluchtelingen verstopt waren.

strijdkrachten bewezen hun ook verder goede diensten, in het bijzonder bij ontmoetingsgevechten van pantsertroepen.

Op 17 Mei grepen vijandelijke luchtmachtstrijdkrachten, in strijd met het volkenrecht, 's nachts Hamburg, Bremen en West-Duitsche steden aan.

6. *Algemeene toestand op 18 Mei.*

De Duitsche luchtmacht heeft het overwicht. Het ongehoord snelle offensief in de richtingen Calais en Parijs kon tot dusver nergens, ook niet in de verlengde Maginot-linie, worden opgehouden. Het weerstandsvermogen van het Belgische leger was uitgeput. Het Fransche opperbevel zag zich, na ongeordende inleidende operaties, die zware verliezen veroorzaakten, gedwongen over te gaan tot een modernen *bewegingsoorlog*, waarvoor het Fransche leger niet was opgeleid.

De Duitsche zee- en luchtstelling tegen Engeland reikte reeds tot aan de kust, het zeetransport werd beperkt tot de kanaalzône en liep meer dan ooit gevaar.

Tot 18 Mei (zonder Nederlanders, weinig Engelschen) 110.000 gevangenen, honderden stukken geschut buit gemaakt.

Daar de Geallieerden zich besloten toonden het uiterste te wagen, stond een verdere beslissing voor de deur.

D. Doorbraak naar de kust en omsingeling 19 tot 22 Mei.

(zie schets 5).

De geweldige Duitsche stoot aan beide zijden van de Sambre scheidde de vijandelijke Noordgroep — Belgen, Engelschen, het Fransche 1ste- en het gros van het Fransche 7e Leger — van de hoofdmacht der Fransche strijdkrachten. Deelen van het 7e en 9e Leger werden in het gebied van Maubeuges—Valenciennes vernietigend geslagen en konden niet meer terug.

De langs de kust ten Zuiden van Boulogne opdringende vooruitgeschoven Duitsche krachten doorsneden ook de verbinding van Parijs met het Kanaal.

Het nieuwe Fransche opperbevel (Generaal GAMELIN was 18 Mei door den 73-jarigen Generaal WEYGAND vervangen) besloot tot een nieuwen opmarsch in de lijn Montmédy—Aisne—Somme, wat opnieuw gewaagde massale bewegingen van de legerreserven naar het Westen, grootendeels over Parijs, noodzakelijk maakte.

Aan Duitsche zijde vormden zich de volgende *aanvalsgroepen*: Noordelijke vleugel aan de Schelde tot en met Lille, richting over Duinkerken naar Calais; zuidelijk daarvan drie stootgroepen en wel over Arras naar de kust zuidelijk van Boulogne, over Compiègne op Parijs en langs de lijn Rethel—Reims. In den rug was de vesting Namen gevallen.

1. *Snelle troepen ver vooruit!*

Pantservedivisiën en gemotoriseerde divisiën (volgens het Fransche legerbericht 4 tot 5) zetten zich 19 Mei uit Cateau, St. Quentin en Noord van Laon in beweging. Op den noordelijken vleugel werd Arras spoedig een hevig omstreeden steunpunt, van waar eenheden nog over St. Pol naar het noorden voorwaarts drongen. Over Kamerijk ging de stoutmoedige tocht nog op 20 Mei verder naar Amiens aan de Somme en stroomafwaarts tot de monding bij Abbéville (100 km), op 22 Mei naar Boulogne. Uit St. Quentin werd snel Péronne bezet en een afdeeling nam, na een Fransche colonne te hebben teruggeworpen — blijkbaar verrassend — de spervesting Laon. Op den Ooste-

lijke vleugel handhaafden vooruitgeschoven Duitsche troepen zich bij Rethel tegen pantseraanvallen, tot de divisiën waren aangekomen.

2. *De Noordelijke vleugel.*

Tegenover het gevaar in de zee te worden gedrongen, boden Belgen en Britten aan de Schelde vertwijfeld tegenstand, waartegen de Duitschers 22 Mei zuidelijk omvattend terrein wonnen. Engelsche stooten naar het Zuiden mislukten.

3. *Omsingelingsslag bij Maubeuges—Valenciennes.*

De in dit gebied samengedrongen deelen van drie Fransche legers waren niet meer in staat zich aan de omsingeling te onttrekken. Een deel werd 22 Mei bij Maubeuge vernietigd ¹⁾; een tweede groep zuidwestelijk daarvan trachtte tevergeefs op 21 en 22 Mei in de richting van Kamerijk en Arras uit te breken en geraakte in een wanhopigen toestand. Hier streden in het bijzonder snelle elitetroepen. Rocroi zal omstreeks 20 Mei zijn gevallen.

4. De Duitsche *groep Sedan* nam bij Rethel haar reeds in het nauw komende vooruit geschoven troepen op en had zich, onder het afslaan van Fransche tegenstooten, 22 Mei aldaar meester gemaakt van de overgangen over de Aisne. Oostelijk daarvan, tot Montmédy, ging de strijd over in een stellingoorlog.

5. Het Duitsche *luchtwapen* beheerschte reeds in wijden kring het lucht-ruim. Het nam in het bijzonder deel aan den slag, werkte voortdurend tegen 's vijands terugtochtwegen en verdere verbindingen en bracht ook reeds zware slagen in de kanaalzône toe. Daar werden 4 oorlogsschepen en 21 transportschepen in den grond geboord; 3 oorlogs- en 4 andere schepen beschadigd.

De tegenstander verloor in deze vier dagen 320 vliegtuigen, op Duitsche zijde vielen er 65 uit. De vijand zocht weer heil in onsystematische kleine nachtaanvallen op West-Duitschland en nu ook op Nederlandsch gebied.

E. Inneming van Calais en nauwere omsingeling.

(zie schets 6).

1. *Duitsche pantsertroepen stormen naar het Kanaal.*

Met front naar het Zuiden werden aan de Sommelinie een reeks steunpunten bezet en zwakke stooten van nieuw aangekomen Fransche versterkingen afgewezen.

Uit Abbéville en St. Pol veroverden de vooruitgeschoven troepen op 24 Mei na zwaren strijd met land- en zeestrijdkrachten Boulogne. Op den historischen grond, N.W. van Arras, gelukte het, gesteund door opgerukte divisiën, de hoogten van Loretto en Vimy op 23/24 Mei te nemen, waarna snelle troepen langs den hoogterug, W. van Béthune tot de hellingen tusschen Boulogne en St. Omer doorstootten. Op 26 Mei werd eerst Grevelingen genomen, waarna in den namiddag de hakenkruisvlag in Calais omhoog ging.

2. *Doorbraak bij Schelde en Leie.*

De Duitsche groep in Vlaanderen bevocht 23 Mei den Scheldeovergang bij Doornik. Den dag daarop viel met Gent het middengedeelte van de Scheldestelling en, door een stoot over Kortrijk, ook de opnamestelling aan de Leie

¹⁾ De legercommandant was afgelost geworden. Zijn opvolger werd Generaal GIRAUD, Commandant van het 7de leger. Hij werd in algemeene verwarring medegesleept en 20 Mei gevangen.

26 Mei werd de vervolging tot voor Yperen doorgezet en het gros van de Belgen en Britten, met de kust in den rug, afgesneden van de Fransche krachten bij Rijsel.

3. *Omsingeling van de Franschen bij Rijsel en Valenciennes.*

Het gros van het Fransche 1e Leger handhaafde zich rond de versterkte legerplaats Rijsel tegen de over Doornik en zuidelijker oprukkende Duitsche groep, doch werd reeds aan beide zijden omvat. Koloniale troepen konden 26 Mei niet meer naar Bethune doorbreken. Daarheen wonnen de Duitsche colonnes, die Valenciennes zuidelijk over Cateau en Kamerijk omtrokken hadden, beiderzijds Douai terrein.

De bij en West van Valenciennes samengedrongen deelen van het Fransche 7e en 9e Leger werden enger omsingeld en geraakten reeds in een hopeloozen toestand. De laatste versterkingen van Maubeuge vielen 24 Mei.

4. *Op het Duitsche Zuidfront* verstarde de wederzijdsche liniën O. van Peronne. Slechts Z. van Sedan verbeterden de Duitsche troepen 24 Mei hun stelling en sloegen Fransche tegenaanvallen af.

5. *De Duitsche luchtmacht* ondersteunde voornamelijk het leger, zoowel rechtstreeks als in den rug van den vijand. Bijzonder groote voordeelen behaalde men boven de Belgische- en de Kanaalhavens, van waar de Engelschen hun troepen naar hun eiland wilden inschepen. Duinkerken geraakte in brand. Van 25 Mei af strekten de aanvallen zich uit tot vliegvelden in Zuidoost Engeland.

De kleine onsystematische nachtaanvallen van vijandelijke vliegtuigen op West-Duitschland hielden aan, doch veroorzaakten weinig schade. De tegenstander verloor in vier dagen 280 vliegtuigen, tegen 50 Duitsche.

Het *slotbeeld* geeft te zien (26 Mei): Belgen, Britten en een groot gedeelte van drie Fransche legers zijn in Vlaanderen en Artois tegen de kust gedrukt of omsingeld en van de Fransche hoofdmacht afgesneden. Engeland wordt rechtstreeks tot gevechtveld (25 Mei werd Generaal IRONSIDE „Opperbevelhebber van de verdediging van het Moederland"). Het Fransche opperbevel heeft reeds een groot deel van de Algemeene reserve moeten inzetten om het nieuwe front Zuid van Somme en Aisne op te bouwen. In de lucht en op zee zijn de verliezen zwaar.

De Duitsche weermacht heeft een onvergelykelijken zegetocht volbracht en beheerscht het hoofdoperatietooneel.

Op deze grondslagen werden de eerstvolgende groote besluiten genomen.

DE INFANTERIE COMPAGNIE TE VELDE

DOOR D. A. VAN HILTEN

Luitenant-Kolonel van den Generalen Staf.

IX

DE STRIJD TEGEN VALSCHERMJAGERS EN LUCHTINFANTERIE

Bij het aanbreken van den dag, op den 10den Mei 1940, werd Nederland zonder eenige voorafgaande waarschuwing door Duitschland aangevallen, waarbij de aanvaller o.m. op groote schaal valschermjagers en luchtinfanterie neerwierp in het hart des lands met het kennelijk doel zich o.a. meester te maken van strategische punten, vliegvelden en zooals bleek uit verspreide pamfletten, van het regeeringscentrum 's-Gravenhage.

Wat verwacht kon worden gebeurde, de aanvaller had door zijn initiatief aanvankelijk succes, verscheidene strategische punten werden bezet en verschillende vliegvelden werden vermeesterd.

Onversaagd werden de inmiddels gealarmeerde Nederlandsche troepen echter in het gevecht geworpen. Onderdeelen van I-L.K. en zeer jonge depôt-troepen bonden rondom 's-Gravenhage met grooten aanvalslust den strijd aan met de zwaarbewapende Duitschers, die zich overal in het terrein en in bebouwde oorden hadden verzameld en ingericht. Geen gevechten in groot verband tusschen scheidingslijnen, doch een ware guerilla was plotseling ontketend met vijanden in front, in den rug, op de flanken en in de lucht. Met groote felheid werd aan beide zijden den strijd gevoerd en met toenemend succes voor de Nederlandsche troepen, hetgeen blijkt uit de bereikte resultaten. Ockenburg, Ypenburg, de Maaldrift en het vliegveld Valkenburg werden heroverd, de Haagsche Schouw werd tot tweemaal toe en de laatste maal definitief vermeesterd en door onze troepen bezet. Delft, Wassenaar en de dorpen ten Oosten van 's-Gravenhage werden gezuiverd, waarmede het gevaar dat de Residentie bedreigde was afgewend. Rondom 's-Gravenhage werden krijgsgevangenen gemaakt, waaronder officieren. Vliegtuigen werden neergeschoten of vernield en de vijand leed aan dooden en gewonden zware verliezen. Aantallen mogen thans niet vermeld worden.

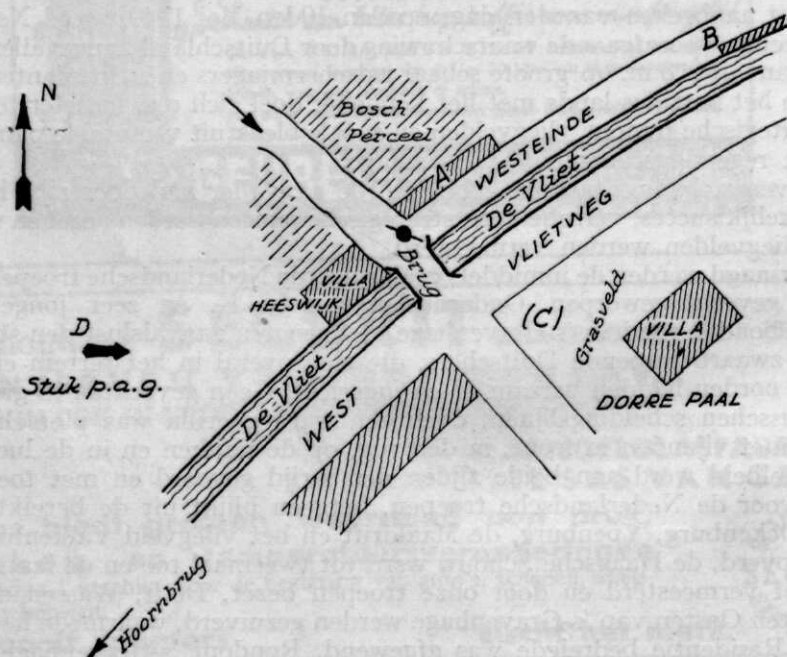
De gevechtskracht van den vijand rondom 's-Gravenhage was den laatsten dag gebroken, de enkele ver uit elkaar gelegen steunpunten die de Duitschers nog bezet hielden waren van geen beteekenis en de overgave daarvan was nog slechts een kwestie van tijd. Grootsch was de verbijstering van de dappere Nederlandsche soldaten, die deze resultaten hadden bereikt, toen zij op hoog bevel den strijd moesten staken en de wapens neerleggen; het pleit voor de goede discipline in den troep dat aan deze, op dat moment voor hen geheel onbegrijpelijke order toch uitvoering werd gegeven.

Het is thans geen tijd om stil te blijven staan bij vraagstukken de algemeene gevechtsleiding betreffende, verwacht mag echter worden dat de lezers van *De Militaire Spectator* veel belang zullen stellen in de wijze waarop de strijd tegen valschermjagers en luchtinfanterie werd gevoerd.

Het is daarom dat in aansluiting met de verschenen artikelen over de Infanterie Compagnie te Velde thans eenige grepen uit de werkelijkheid zullen volgen van het optreden van zelfstandige kleine afdeelingen tegen bedoelde vijandelijke formaties.

I. HET VEROVEREN VAN DE VILLA „DORREPAAL”

Den 10den Mei 1940 te \pm 9.00 kreeg de res. Tweede-luitenant G. J. L. Maduro, als zoodanig benoemd 1 December 1939, dus een der jongste officieren van ons leger, in de Juliana van Stolberglaan te 's-Gravenhage de opdracht om met een detachement ter sterkte van een wachtmeester en 14 man, waarbij één mitrail-

leur, zich ter versterking te begeven naar de Vliet, aangezien bij een gevecht aldaar om ondersteuning was gevraagd. De verplaatsing geschiedde met drie trekkers.

Te \pm 10.00 bereikte het detachement de Prinses-Mariannelaan te Voorburg waar halt gehouden werd en uitgeladen om, met achterlating van den wachtmeester met 4 man ter bewaking van de trekkers, vandaar door een boschperceeltje op te rukken naar de Vliet. Voor de plaatselijke situatie zie bijgaand schematisch schetsje.

Toen het detachement aankwam bij de Oude Tolbrug en zich opstelde achter de villa Heeswijk, werd er in de nabijheid hevig geschoten en werden

er eenige dooden en gewonden weggedragen. Bij een sergeant der luchtdoel-artillerie informeerde de detachementscommandant, waar de vijand zat. Deze wees naar een groote witte villa aan de overzijde van de Vliet. Om beter te kunnen waarnemen ging de det.-commandant naar het huis A. en zag uit het dakraam door zijn kijker, dat er inderdaad uit de witte villa, welke het huis Dorrepaal bleek te zijn, hevig gevuurd werd. De det.-commandant liet nu door zijn manschappen uit opstellingen ter zijde van de villa Heeswijk het vuur openen op het bedoelde huis en liet met de mitrailleur uit verschillende opstellingen vuren, om den indruk te vestigen dat hij over meerdere mitrailleurs beschikte. Een ordonnans werd uitgezonden naar een nevenafdeeling, die zich op het Westeinde nabij B. bevond, om verband op te nemen. Na eenigen tijd verscheen vandaar een kapitein der infanterie met een groep manschappen, onder bevel van een sergeant, die door dezen kapitein onder de bevelen van onzen detachements-commandant werden gesteld.

Luitenant M. gaf aan den kapitein als zijn meening te kennen, dat de villa wel te nemen zou zijn en dat hij het in ieder geval zou willen probeeren. De kapitein verzocht hem echter even te wachten op nadere bevelen, waarvoor hij zich naar zijn B.C. bij de Hoornbrug zou begeven. De detachementcommandant, Luitenant M., meldde later omtrent het verloop van de daarop gevolgde gevechtshandeling het onderstaande:

Te \pm 12.30 werd ik aan de telefoon geroepen in de villa Heeswijk. Ik sprak daar met den majoor, die ingelicht door den bovengenoemden kapitein mij vroeg of ik een poging wilde doen om de villa te veroveren. Ik antwoordde bevestigend en kreeg toen bevel de villa te bestormen. De Majoor stelde een stuk pag. te mijner beschikking.

In afwachting van de komst van de pag. maakte ik mijn plan op. Ik verdeelde mijn manschappen in drie groepen; de eerste, onder mijn onmiddellijk bevel zou de Oude Tolbrug overgaan en trachten de villa in de flank binnen te dringen; de tweede, onder bevel van den sergeant der infanterie, zou onmiddellijk de eerste groep volgen en probeeren langs de voorzijde binnen te dringen. Aan een vaandrig van de luchtdoelartillerie deelde ik mede, dat in geval ik mocht sneuvelen het bevel over het geheel op hem overging. De derde groep liet ik achter om de mitrailleur te bedienen, die vuur moest brengen tusschen de eerste twee groepen door.

Inmiddels was een sergeant-majoor met het stuk pag. aangekomen. Ik stelde het stuk op in een weiland op zoodanige plaats (D.), dat op dit stuk geen uitzicht van de villa was, daar dit uitzicht vandaar belemmerd werd door een zware boom (C.) in den tuin van de villa Dorrepaal. De sergeant-majoor kreeg van mij order op een nader te geven sein van mij 5 schoten te lossen, niet meer en niet minder.

Aan de beide aanvalsgroepen werd door mij medegedeeld, dat de aanval alleen kans van slagen had, als de stormloop zoo snel mogelijk geschiedde, zoodat ieder zoo hard mogelijk moest loopen. De vaandrig liep achteraan om eventueel tot groote snelheid aan te manen.

Toen ik geheel gereed was voor den aanval, gaf ik het afgesproken sein aan den sergeant-majoor en onmiddellijk na het 5e schot stormde ik de Oude Tolbrug over, gevolgd door de eerste en tweede groep. Gedurende dezen aanval werd voortdurend gevuurd uit de villa, maar het vuur nam af naarmate ik de villa naderde. Geheel overeenkomstig mijn plan kwam ik in den tuin van de villa en op een terras. Ik drong als eerste het huis binnen, onmiddellijk gevolgd door een korporaal van de luchtdoel-artillerie. In huis hoorde ik hard

loopen en het kraken van glasscherven, waarmee de vloeren bedekt waren. Ik drong door tot de hal en ontmoette even later den sergeant, die inmiddels met zijn groep ook de villa was binnengedrongen. Hij kreeg van mij last de villa te omsingelen, posten uit te zetten met het oog op de mogelijkheid van ontvluchten der Duitschers uit het huis, en het terrein af te zetten. Ik zelf doorzocht het huis en kwam ten slotte bij een kelderdeur, die ik opende. Daaruit kwamen onmiddellijk 4 oude dames, die mij mededeelden, dat er Duitschers in den kelder waren. Ik riep in de kelder: „Hände hoch, nicht schiessen”, waarop geantwoord werd: „Wir schiessen”, daarop ging de korporaal van de Luchtdoel-artillerie op mijn last de keldertrap af en schoot in de kelder. De richting van de kelderafgang stond loodrecht op de eigenlijke kelder, zoodat ik daarin niet rechtstreeks kon zien. Ik hoorde kreten van pijn en onmiddellijk daarop: „Bitte nicht mehr schiessen”, waarop ik het vuren staakte en den Duitschers beval één voor één met opgeheven handen naar boven te komen. Zeven Deutsche parachutisten kwamen achtereenvolgens naar boven, werden door mijn manschappen ontwapend en naar buiten geleid. Bij deze Duitschers waren twee lichtgewonden. Buiten komende werden mij nog 4 Duitschers voorgeleid, die achter het terrein waren aangetroffen. Ik wilde den vaandrig opdragen de 11 krijgsgevangenen weg te voeren, maar een passerende kapitein deelde mij mede, dat dit onder geleide van een officier diende te geschieden. Ik gaf het bevel over aan den vaandrig, droeg hem op de villa te bewaken en bracht de krijgsgevangenen weg naar de Laan Copes van Cattenburg.

NIEUWE UITGAVEN

Theorie der Rohrrücklaufgeschütze, door F. RAUSENBERGER, 2e druk, bewerkt door O. VAN EBERHARD. Uitg. *Julius Springer, Berlijn*. Prijs R.M. 11.25.

Onder de geschutconstructeurs van onzen tijd staat RAUSENBERGER onder de grooten, naast KAISER, VALLIER, JACOB, DEPORT e.a. In de voorrede voor den thans verschenen 2en druk van zijn klassieke werk komt de vereering van den bewerker voor zijn genialen leermeester duidelijk tot uiting. RAUSENBERGER toch is het geweest, die de tusschen 1890 en 1900 ontstane achterstand van den affuitbouw in Duitschland, in enkele jaren niet alleen wist in te halen, maar zelfs in een voorsprong wist te veranderen.

Ook in onze artilleristisch-technische kringen werd de omstandigheid dat het werk „Theorie der Rohrrücklaufgeschütze” uitverkocht was, hinderlijk gevoeld, in het bijzonder bij het onderwijs in geschutconstructie aan den cursus voor „Hoogere Technische Vorming” te Delft.

Terwijl in de kern van het werk voor de nawerking der buskruitgassen VALLIER nog wordt gevolgd, zijn afzonderlijke hoofdstukken toegevoegd omtrent de meer moderne inzichten in deze materie, welke intusschen nog geenszins als afgesloten moeten worden beschouwd. Tevens worden daarbij de proefondervindelijke uitkomsten met mondingsremmen betrokken.

Geheel omgewerkt is het hoofdstuk over vooruitbrengveeren, welke constructie, ofschoon voor veld- en zwaarder geschut op den achtergrond geraakt, toch voor zeer licht geschut nog altijd van belang moet worden geacht.

Mede in verband met het op dit gebied bij de Nederlandsche artillerie verzamelde materiaal, zijn de onderzoekingen omtrent de verwarming van de rem door het schieten en de gevolgen daarvan van belang.

Ook moge de aandacht worden gevestigd op de berekening vooraf van den sprong van een niet volmaakt stabiel kanon, welk vraagstuk, nu de ontwikkeling van de moderne tactiek ook schieten onder kleine elevaties gaat eischen, daar, waar dit vroeger niet noodzakelijk was, op den voorgrond is gekomen.

A. E.

DE LUCHTOORLOG: ENKELE FEITEN EN COMMENTAREN

DOOR JOHN SIDNEY ZODIJ,
Redacteur „L'Ala d'Italia”, etc.

In totnogtoe ongekende hevigheid is de luchtoorlog gevoerd. Het is in dit stadium uitermate moeilijk een eenigszins behoorlijk gedocumenteerd overzicht te geven, van datgene, wat zich boven het strijdtoneel afspeelde, zoodat we ons dit keer hoofdzakelijk willen bepalen bij een terugblik. Daar is allereerst onze luchtmacht. In de dagbladen hebben we kunnen lezen, dat de O.L.Z. het luchtwapen voor „Moed, Beleid en Trouw” met de Militaire Willemsorde heeft gedecoreerd. De Deutsche autoriteiten hebben niets dan lof voor hetgeen de kleine, doch tactisch uitermate moeilijk te hanteeren Nederlandsche luchtverdediging tot stand heeft kunnen brengen. Wij herdenken hier de vele bekenden en de onbekenden, die gevallen zijn bij de uitoefening van hun plicht. Wijzelf hebben verscheidene malen kunnen constateeren, dat men zelfs meer dan de plicht vervulde. De omstandigheden zijn nog te versch in ons aller geheugen gegrift, om er bepaalde conclusies, bepaalde oordeelen, bepaalde gevolgtrekkingen uit te halen. Toch mag men dit niet vergeten. Er zijn toestellen geweest, die uitermate voldeden, er zijn — helaas — ook machines geweest, die we gerust een volkomen mislukking kunnen noemen en die niet berekend waren op de uitermate zware oorlogstaak. We denken hier speciaal aan de onlangs in de Vereenigde Staten aangekochte serie Northrop toestellen. Reeds direct was in vakkringen een sterke oppositie tegen den aankoop van deze machines gaande, aangezien deze typen reeds verouderd waren en de practische bruikbaarheid, alsmede de vliegeigenschappen niet aan de te stellen eischen zouden voldoen. Wij kennen de beweegredenen niet die er indertijd toe hebben geleid, dat toestellen van buitenlandsch fabrikaat in opdracht werden gegeven met levertijden, die Nederlandsche fabrieken zeer zeker zouden kunnen nakomen. Hoe het ook zij, er zijn bepaalde fouten gemaakt, doch daarnaast waren er vele goede zijden. Verschillende oudere en ervaren Deutsche vlieger-officieren, die we spraken, waren vol lof over het luchtmacht-personeel, zoowel wat de vliegtuigbemanningen zelf betreft, als ook de luchtschutters en het personeel van de luchtverdedigingswapenen.

Bij het offensief in Frankrijk zijn groote aantallen vliegtuigen aan beide zijden dagelijks in nauwe samenwerking met de militaire en maritieme middelen ingezet. Het spreekt vanzelf, dat het Deutsche luchtwapen een zeer voornaam aandeel had in de omsingeling van een belangrijke Geallieerde troepenmacht in Noord-Frankrijk. Onophoudelijk hebben Deutsche pantsertroepen, in nauwe samenwerking met de zoozeer gevreesde „Stukas” („Sturzkampfflugzeuge”) den tegenstander aangevallen. Tegen een dergelijke stootkracht bleken de Geallieerden niet te zijn opgewassen. De Deutsche manoeuvre, om een wig in de vijandelijke legers te drijven, kon hierdoor gelukken, waarna het luchtwapen de terugtrekkende strijdkrachten zware verliezen toebracht.

Naast ontelbare acties, die door eenheden van het luchtwapen werden uitgevoerd in samenwerking met troepen op den grond, zijn een groot aantal zelfstandige opdrachten, naar gemeld wordt, eveneens met succes uitgevoerd. Zoo moet b.v. de spoorlijn Lyon-Marseille door bombardementen zwaar beschadigd zijn, terwijl tevens een succesvolle Duitse luchtaanval op de havencomplexen van Marseille werd gemeld. Verschillende havenwerken zouden door voltreffers zwaar beschadigd zijn, terwijl enkele in de haven vertoevende passagiers- en vrachtschepen tot zinken zouden zijn gebracht. Dit was, voor zoover ons bekend, één der eerste luchtaanvallen op Fransche havens; spoedig zou blijken, dat er meer zouden volgen. Teneinde den Franschen tegenstand in den kortst mogelijken tijd in zijn geheel te breken, moest het Duitse luchtwapen de verschillende havens, die voor den invoer van wapens en versche troepen nog van belang waren, trachten te beschadigen. Ook kon men er nu toe overgaan de Fransche en Engelsche luchtstrijdkrachten zoo mogelijk op de bases onschadelijk te maken, teneinde de overmacht in het luchtruim te vergrooten. Verschillende groote eenheden van de luchtmacht hebben toen, gebruik makend van de weersomstandigheden, aanvallen ondernomen op enkele groote luchtbases nabij Parijs en achter de Somme-linies. Hangars werden door bommen getroffen, vliegtuigen bij dozijnen op den grond vernield. Speciaal de vliegvelden om Parijs moesten het ontgelden. Tevens werden verschillende in de nabijheid van de Fransche hoofdstad gelegen vliegtuigbewapenings-industrieën vanuit de lucht bestookt. In den nacht van 4 op 5 Juni ondernamen „Stukas" een aanval op Le Havre, op 7 Juni was Cherbourg aan de beurt, daarna volgden nog enkele luchtaanvallen op deze havensteden, die voorloopig onbruikbaar werden gemaakt.

De reeks Duitse overwinningen in het hooge Noorden, waar eenheden van leger, vloot en luchtmacht een sterke flankpositie tegen Engeland innamen, werd bekroond door de ontruiming van het door de Geallieerden bezette Narvik. Ook daar speelde het luchtwapen een groote rol doordat het weken lang de bij Narvik strijdende Duitse eenheden geheel via den luchtweg ravitaillierde en bovendien voor den aanvoer van versterkingen zorg droeg, over een afstand van enkele duizenden kilometers van de bases. Ook daar te lande hebben groote eenheden valscherp-jagers een belangrijke, zoo niet een beslissende rol gespeeld en zij zijn het voornamelijk geweest, die den Geallieerden den stoot hebben gegeven, die hen er toe bracht Narvik los te laten.

Er zijn uit de lawine van feiten en gegevens, die ons van het oorlogstooneel bereikten enkele belangrijke conclusies te trekken. In de eerste plaats mag het bekend worden verondersteld, dat de Duitse Stukas de gepantserde strijdkrachten bij de onophoudelijke aanvallen op de Fransche linies werkzaam ondersteunden. Daar noch de Franschen, noch de Engelschen over een eenheids-duikbommenwerper beschikken, waren hun tegenaanvallen niet alleen plaatselijk, doch van geringe krachten en konden in den kiem worden gesmoord. Want dit is de sleutel tot het succes der Duitse luchtstrijdkrachten gebleken: men bezit slechts enkele typen eenheids-vliegtuigen, welke door verschillende fabrieken, in alle deelen van het rijk gelegen, in grooten getale werden aangemaakt, en welke toestellen zooveel mogelijk werden voorzien van één en dezelfde motor. We denken hier speciaal aan dé duikbommenwerper, type Junkers Ju 87, de gevechtsvliegtuigen (lange-afstandsverkenners en bommenwerpers) Heinkel He 111 en Dornier Do 215 (Do 17), hét transportvliegtuig Junkers Ju 52, de jager Messerschmidt Me 109 Mf. Al deze toestellen werden in massa en door verschillende fabrieken tegelijk aangemaakt.

De Geallieerden daarentegen hebben jarenlang een weinig gelukkige prototypen-politiek gevolgd, waardoor men slechts beschikt over betrekkelijk weinig toestellen van één bepaald type. Ongetwijfeld zijn er goede toestellen en typen onder de luchtvlotten der Franschen en Engelschen te vinden, doch men heeft daar de fout der versnippering begaan en inplaats dat men — evenals dit in Duitschland en Italië gebeurde — enkele typen „en masse” door zooveel mogelijk fabrieken in licentie liet bouwen, bleef men aan het zoeken, een zoeken, dat geen vinden meer kon worden. Vooral Frankrijk, dat over een genationaliseerde vliegtuigindustrie beschikte, had dezelfde mogelijkheden, die Duitschland en Italië hadden, waar de Staat, zooals bekend mag worden verondersteld, eveneens groote zeggenschap in de vliegtuigindustrie heeft. Verder hebben én Engeland en Frankrijk het luchtwapen teveel gezien als een afzonderlijk wapen en te weinig in verband met het geheel. De duikbommenwerper b.v. is een toestel, dat zoowel afzonderlijk, als in samenwerking opdrachten kan uitvoeren. Het heeft reeds in Spanje opmerkelijke resultaten mogen boeken, resultaten, die voor Duitschland aanleiding waren om van dit type groote series aan te maken. Ook het vraagstuk der valschermjagers en lucht-infanterie werd door beide Geallieerden verwaarloosd, met alle voor hen noodlottige gevolgen vandien. Zoo zijn er meer dingen te noemen, doch wij willen het hierbij laten.

UIT DE VAKPERS

DUITSCHLANDS GROOTSTE EN MODERNSTE APOTHEEK IN HET „HAUPTSANITÄTSPARK” DER WEERMAGT.

In Berliner Lokal Anzeiger van 9 Juni j.l. komt een artikel voor van GABRIELE MÜLLER over de apotheek in het Hauptsanitätspark der weermacht, waaruit blijkt, dat wij hier met een complex hebben te doen, dat op dezelfde wijze is ingericht als de nieuwe Haagsche apotheek, doch alleen eenige malen grooter. Na een beeld in onze herinnering te hebben opgeroepen van onze ouderwetsche apotheken en van het apotheekwezen, zooals wij dat voor onze gemeenten ook kennen, beschrijft zij het grootbedrijf, zooals dit voor het Duitse leger is ingericht. „Von der alten Tier- und Kräutermischküche bis zur heutigen Groszapotheke spannt sich der kulturgeschichtlich interessante Bogen der Entwicklung. Und wohl der Gipfel des Erreichten ist jener riesige Apothekenbetrieb, der uns heute

am meisten am Herzen liegt, weil er unsere Soldaten versorgt”. — Meer dan 700 personen zijn daar werkzaam. Niet alleen worden daar medicamenten bereid, maar er worden ook nog allerlei nieuwe combinaties bedacht. Ja, men vindt er nog den tijd om allerlei bijzonder versterkende en opwekkende tabletten te vervaardigen, zelfs *bonbons voor het luchtwapen*.

In de verbandafdeeling wordt er naar gestreefd, alles in zoo klein mogelijken vorm te persen, opdat zoo min mogelijk plaats wordt ingenomen. Dit streven naar de kleinste verpakking is ook in de instrumentenafdeeling van toepassing. „Mit jedem Zentimeter musz da gegeizt werden, damit das Sanitätsmaterial nicht zu viel Raum einnimmt”. — De receptuur zelf is natuurlijk overgelaten aan de legerapotheken te velde.

DE STAND DER MOTORISATIE EN MECHANISATIE VAN VERSCHILLENDE LEGERS BIJ HET BEGIN VAN DEN OORLOG.

Engeland.

Alle artillerie is gemotoriseerd. De cavalerie (op een enkel parade-eskadron na) is geheel gemotoriseerd en gemechaniseerd.

Het aantal gemotoriseerde divisies wordt voortdurend uitgebreid. Daarnaast richt men afzonderlijke gemotoriseerde bataljons op, om naar behoefte te kunnen worden ingedeeld bij gemechaniseerde onderdelen.

In 1938 zijn voorts in Engeland verschillende depôts voor gemotoriseerde onderdelen opgericht. Een depôt bestaat uit 35 officieren, 550 soldaten en 395 burgerwerkkrachten. Bij de depôts worden alle chauffeurs der gemotoriseerde en gemechaniseerde onderdelen in cursussen van 8 weken (het verschil in opleidingstijd met den stukrijder spreekt hier wel boekdeelen!) opgeleid. Maatregelen zijn in voorbereiding om de chauffeurs aan een psychotechnisch onderzoek te onderwerpen, zoodat men zooveel mogelijk het meest geschikte personeel hiervoor krijgt. Een nieuwe technische school met een capaciteit per cursus van 350 leerlingen, is opgericht op het eiland Yersey.

Nieuw Zeeland.

Het geheele „Territorial Army” wordt gemotoriseerd, in het bijzonder, omdat tegen aanvallen van zee uit de verdediger zoo beweeglijk mogelijk moet zijn.

(Hierbij merken wij op, dat dit beginsel zeer juist is, omdat een landing zeer onverwacht kan komen. Maar dit beginsel geldt niet alleen voor kustverdedigingen, ook voor alle andere verdedigingen, in het bijzonder daar, waar een aanvallende en veel snelle (gemotoriseerde en gemechaniseerde) middelen beschikt, waardoor hij in staat is snel en verrassend te kunnen concentreren. Hierteegenover moet de verdediger ook over snelle, z.m. nog snellere middelen beschikken. Voorts willen wij wijzen op onze eveneens lange kustlijn.)

Australië.

In Maart 1939 werd door de Australische regering bekend gemaakt, dat een drie-jarenplan was ontworpen voor de verdere mechanisering van het leger.

Vereenigde Staten.

De geheele middelbare en zware artillerie is gemotoriseerd, van de Divisie artillerie het grootste gedeelte. De veldartillerie van de Nationale Garden is geheel gemotoriseerd. Voorts zijn 12 regimenten infanterie geheel gemotoriseerd.

Frankrijk.

Hier onderscheidt men de „Division type normale” en de „Division type motorisé”.

De Division type normale is net als bij ons voorzien van artillerie met paardentractie. Bij de „Division type motorisé” is alles gemotoriseerd behalve de infanterie. Stelt het Legercommando voor de infanterie dezer divisies dus auto's beschikbaar (uit de legerreinen), dan is de geheele divisie snel verplaatsbaar geworden.

De artillerie van deze „Division type motorisé” bestaat uit vuurmonden van 7,5 cm, 10,5 cm en 15,5 cm en worden door „tracteurs tous terrains” (t.t.t.) getrokken. Van de in vredetijd aanwezige divisies waren er reeds 12 van het „type motorisé”.

De cavalerie wordt vervangen door de „Divisions Légère Mécanique” (D.L.M.), die naast en achter de „chars” (vechtwagens) optreden. De vechtwagens worden afhankelijk van hun taak onderscheiden in „chars d'accompagnement” (begeleidende vechtwagens, die in nauw contact met de infanterie optreden) en „chars de manoeuvre d'ensemble” (zelfstandig optredende vechtwagens, in handen van den leger- of legerkorpscommandant voor de manoeuvre der groote eenheid).

In het voorjaar van 1939 was de vorming van de 2e D.L.M. in uitvoering. Vermoedelijk wordt nu met spoed gewerkt aan de vorming van de 3e D.L.M., welke de 3e cavalerie-divisie zal vervangen.

Denemarken.

Van de drie regimenten veldartillerie (totaal 11 afdeelingen) zijn 5 afdeelingen lichte en 2 afdeelingen middelbare artillerie gemotoriseerd.

Zwitserland.

Gemotoriseerd zijn:

8 afdeelingen (à 2 btn.) 10,5 cm.
 3 afdeelingen (à 2 btn.) 7,5 cm.
 1 afdeeling (à 3 btn.) 12 cm.
 3 regimenten (à 2 afdn. à 2 btn.) 12 cm.
 1 regiment (à 2 afdn. à 2 btn.) 12 hw.
 1 regiment (à 1 afd. à 2 btn. 10,5 cm.
 en 1 afd. à 2 btn. 12 cm.)

België.

Cavalerie geheel gemotoriseerd en gemechaniseerd.

Tegen motorisatie der divisie-artillerie bestond voornamelijk het bezwaar, dat de eigen industrie niet in staat was op groote schaal geschikte terreintrekkers te leveren (een bezwaar dat zich ten onzent niet voordoeft.) Kort voor het uitbreken van den

oorlog werden evenwel proeven genomen met een nationaal product (terreintrekker type Brossard).

Duitschland.

Van de artillerie der vredesdivisie was het grootste deel van de tweede regimenten der D.A. gemotoriseerd. Vermoedelijk is thans van 8 divisien de artillerie geheel gemotoriseerd. Voorts beschikte Duitschland bij het uitbreken van den oorlog over 5 pantserdivisien, 4 gemotoriseerde lichte divisien alsmede 5 gemotoriseerde infanterie divisien.

Waarom Duitschland — het land waar de motor, met Engeland, a.h.w. hoogtij viert — nog betrekkelijk veel paarden in zijn miljoenenleger had, vindt men duidelijk verklaard in de „Revue d'infanterie" van Mei 1938 „La défense nationale allemande d'aujourd'hui".

In het kort komt het hierop neer, dat, toen Hitler op 16 Maart 1935 het besluit nam tot de wederoprichting van het Duitse leger, het voor hem zaak was, zoo spoedig mogelijk klaar te zijn. Immers bij een keer in den internationalen toestand, die toenmaals voor Duitschland zeer gunstig was, moest de Duitse herbewapening zoo ver klaar zijn, dat men alsdan een stoot zou kunnen opvangen.

Aangezien de Duitse industrie reeds onder hoogdruk werkte en de paarden zonder deviezenmoeilijkheden nog direct voorhanden waren, terwijl er nog velen waren, die uit den wereldoorlog nog over ervaring beschikten (zulks allemaal in tegenstelling met moderne trekkers, die *niet* direct aanwezig waren en waarvoor het noodige

personeel geheel moest worden opgeleid) werd voorloopig besloten de D.A. nog van paardentractie te voorzien.

Zoodra derhalve de mogelijkheid aanwezig zou zijn, zou tot motorisatie worden overgegaan, hetgeen duidelijk blijkt uit de verklaring van den Generaal PETZEL, Inspecteur der Artillerie, die in Maart 1939 openlijk zeide, dat de motorisatie der D.A. nog slechts een kwestie van tijd was.

Bovendien werd dit streven nog eens extra onderstreept, door de opdracht van de Rijksregering tot het ontwerpen van een 2—4 pk houtgas landbouwtrekker, die door zijn groote oplaag zeer goedkoop moest zijn, zoodat de aankoop daarvan zelfs voor den kleinsten landbouwer geen bezwaar mocht zijn. De Ingenieur HELMUTH MEUTH is daarin geslaagd. Hierdoor hoopten de Duitschers, doordat alsdan het paard volledig kon worden vervangen, niet alleen een belangrijk aantal werkkrachten te sparen, zoowel door het grooter vermogen van den landbouwtrekker en omdat één man hem gemakkelijk kan bedienen, maar tevens zou men dan ook ruim 3.000.000 ha bouwgrond, die voor de voeding der paarden noodig is, geheel ter beschikking krijgen voor de menschelijke behoeften, afgezien nog de groote oppervlakten grasland die dan beschikbaar komen, hetzij voor uitbreiding der vee-stapel, dan wel gescheurd, als bouwland kunnen worden benut (in 1938 bedroeg in ons land de met haver bebouwde oppervlakte ± 46.000 ha voornamelijk in de Noordelijke en Zuidelijke provincies).

„Die Panzertruppe" 1939, afl. 1 t/m 8. B. K.

Het Nederlandsch octrooi No. 30117, betreffende:

„Mechanische tijdbuis voor artillerieprojectielen, waarbij de aandrijving van de buis door centrifugaalgewichten geschiedt, en de tandsegmenten, die de centrifugaalgewichten dragen, door een overbrenging met de middenas, welke de instelschijf en de regelinrichting van de tijdbuis aandrijft, gekoppeld zijn"

staande ten name van H. Junghans & Gebr. Junghans A.G., te Schramberg, Duitschland, wordt hierbij te koop of ter licentieverleening aangeboden.

Nadere bijzonderheden verstrekt het Nederlandsch Octrooibureau, Laan Copes van Cattenburch 24, 's-Gravenhage.

HADEVE

TILBURG - BOSSEWEG 408

Fabriek van alle soorten

UITPOETSMIDDELEN

voor Schoen- en Lederwarenindustrie

Vraagt Offerte - Nederl. Fabrikaat